

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 47 • nr. 8 • september 2011 • €1,75 • www.sp.nl

MILJARDENGOOCHELAAR RUTTE

... DAT BELOOFT WAT VOOR PRINSJESDAG!

'NOREN ZIJN NIET ZACHTAARDIGER'

'DE WERELD HEEFT MAAR VOOR 42 DAGEN VOEDSEL'

GEZOCHT: REGIOVERTEGEN- WOORDIGERS

Op 1 en 8 oktober vinden er in het hele land regioconferenties plaats. Daar worden 19 regiovertegenwoordigers gekozen. Die ondersteunen de afdelingen in hun regio en maken uit hoofde van hun functie deel uit van het partijbestuur van de SP. Kijk voor meer informatie op www.spnet.nl

Belangstellenden dienen zich aan te melden vóór 26 september.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met algemeen secretaris Hans van Heijningen, 06-22101830 of hvheijningen@sp.nl

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

KIES DE ASOCIAALSTE MINISTER VAN HET KABINET!

Dat dit kabinet bestaat uit een stelletje aso's wordt met de dag duidelijker. ROOD wil nu graag van jongeren weten wie de grootste aso van dit kabinet is. Is het Halbe Zijlstra (sloper van het onderwijs), Henk Kamp (die jongeren met een handicap de armoede injaagt) of Gerd Leers (die kinderen uitzet naar oorlogsgebieden)? Of is er nog een ander die de prijs verdient?

Kijk op www.doeEFFEsociaal.nl, breng je stem uit en bestel het actiemateriaal.

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Antoni Gracia, Robert de Klerk,
Gonnie Sluijs, Chris Versteeg

Aan dit nummer werkten mee

Suzanne van de Kerk, Bas Stoffelsen,
Karen Veldkamp

Illustratie cover
Arend van Dam

Illustraties

Arend van Dam,
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Ruttes 50 miljard

‘Het was niet onhandig, het was gewoon onjuist’

4

Jan Marijnissen en Jan Douwe van der Ploeg

‘Dat wij niks van China zouden kunnen leren is een misverstand’

6

Israël en Palestina

Roemer en Van Bommel horen, zien en voelen

19

Solidair verzet

‘Je moet het nu samen doen’

20

Binnenvaart

‘Het lijkt wel alsof wij schippers niet bestaan’

24

15 **Uitgelicht: Vluchtelingen in Libië**

27 **Na de aanslag: ‘Of Noorwegen is veranderd, is aan onszelf’**

28 **Linksvoor: Bianca van Kaathoven is woordvoerder PSV**

29 **Asbest: Eternit-chefs mogelijk lang achter tralies**

12, 13, 14, 16, 17, 18, **Nieuws 30 Brieven**

31 **puzzel 32 Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Wartaal en rookgordijnen

Je kunt veel van dit kabinet zeggen, maar niet dat het niet creatief is. Als het aankomt op rookgordijnen en propaganda wordt er zo met woorden gegoocheld dat Hans Klok zelfs de weg kwijtraakt.

Neem nou het voorstel voor een ‘sociaal leenstelsel’. Rutte pakt je studiefinanciering af en in het vervolg ga je dat geld maar mooi lenen. Sociaal hè?! Nee, niet dus. Het is een ordinaire manier om het studeren fors duurder te maken. Het is asociaal. Wat zeg ik? Het is een leerdrempel, een lesstraf of studie-ontmoediging of juist een onderwijsdwangsom!

De PVV kan er ook wat van. Die houdt nog steeds vol dat er niemand ontslagen wordt in de sociale werkplaatsen. Jaaaa... er verdwijnen wel 60.000 arbeidsplaatsen, maar er wordt niemand ontslagen. Het is Wilderiaanse wartaal: je baan verliezen zonder ontslag.

Of neem onze premier. ‘We moeten snoeien om te bloeien,’ zei hij in een debat. Ja – denk ik dan – fijne tuinman is die Rutte. Maar als hij met z’n reusachtige snoeischaar rücksichtslos alles kapot komt knippen, dan komt-ie mijn tuin niet in! Snoeien is goed, maar net als bij mensen knip je de meeste kwetsbare planten niet tot op de wortels kaal.

Ik wil maar zeggen: woorden zijn de wapens van de politiek, maar als die woorden misleiding worden, raakt het debat vervuild. En juist daarom moeten wij ons niet gek laten maken door de rookgordijnen van Rutte en de wartaal van Wilders.

Emile Roemer, fractievoorzitter SP

RUTTE BLUNDERT, BANKWEZEN GLUNDERT

Toen het ging om het tweede noodhulppakket aan Griekenland, zat premier Rutte er 50 miljard euro naast. Foutje? Wie het gehele plaatje ziet, zou denken van niet.

Was het een blunder van vijftig miljard of probeerde Mark Rutte de burgers opzettelijk te misleiden? Anders gezegd: had de premier gewoon z'n dag niet of is hij een goochelaar die z'n publiek voor de gek houdt? 'Feit is dat Rutte een onjuiste voorstelling van zaken gaf, die hij later tijdens het debat met de Kamer niet wilde corrigeren', zegt SP-Kamerlid Ewout Irrgang. 'Hij sprak enkel over een 'onhandig rekensommetje' van zijn kant. Maar het was niet onhandig, het was gewoon onjuist. Laat ik zeggen dat hij in ieder geval probeerde te maskeren dat hij een blunder had gemaakt. Kijk, iedereen maakt weleens een fout. Maar tegenover de Kamer blijven ontkennen dat je een verkeerde voorstelling van zaken hebt gegeven, dat vind ik niet kunnen.' De SP-fractie diende

een motie van afkeuring tegen de premier in, die overigens geen meerderheid kreeg.

Maar waar ging het precies om? Vlak na de Eurotop op 21 juli zei premier Rutte dat het tweede hulppakket aan Griekenland 109 miljard bedroeg, waarvan de banken zo'n 50 miljard voor hun rekening zouden nemen. In werkelijkheid echter bestond die 109 miljard uitsluitend uit publiek geld en ging het ook nog eens om een veel groter totaalbedrag: 159 miljard in 2014 en zelfs 215 miljard in 2020.

De vraag is dan waaróm Rutte zo'n moeite heeft met het noemen van de juiste bedragen. Onze premier is toch niet dom? Irrgang: 'Rutte is zeker niet dom. Maar je moet het zien tegen de achtergrond van het

feit dat alle EU-regeringsleiders momenteel de kosten van het tweede noodpakket aan Griekenland zo klein mogelijk proberen neer te zetten. Omdat ze donders goed weten hoe klein het draagvlak onder hun bevolking is.'

Daar komt volgens de SP'er bij dat er bij de pakket-bijdrage van de banken een groot vraagteken te plaatsen is. 'Er wordt gesproken over het 'doorrollen' van leningen, wat betekent dat Griekenland zijn schulden later en tegen lagere rente mag terugbetalen aan de banken. Die moeten dus iets langer op wellicht iets minder geld wachten. Wellicht, want ze mogen ook nog eens zelf kiezen of en hoe ze dat gaan doen. Hoezo dan bijdrage van de banken? Ze hebben feitelijk niet eens extra uitgaven. Alles wijst er dus op dat men alles op alles zet om de bijdrage van de banken zo groot mogelijk te laten lijken, terwijl de publieke bijdrage die wordt opgebracht door de belasting betalende burger juist zo klein mogelijk wordt afgeschilderd.' Zo bezien komen de banken goed weg in

Minister van Financiën De Jager en premier Rutte: in het nauw door 'onhandig' rekensommetje.

deze deal. Hun 'bijdrage' bestaat voornamelijk uit het verlengen van uitstaande leningen aan Griekenland. Maar het risico dat de failliete natie genoemde leningen nooit meer kan terugbetalen wordt steeds meer gedekt door de Europese burgers, die met nog eens 109 miljard over de brug komen.

Is de hele operatie er dan uitsluitend op gericht om het Europese bankwezen te ont-

het ter perse gaan van deze Tribune is nog onduidelijk of de Finse deal overeind blijft. Voor Irrgang blijft sanering van de gigantische Griekse schuld een harde voorwaarde om met nieuwe leningen in te kunnen stemmen. Ook de aanpak van speculatie door de financiële markten staat hoog op het verlanglijstje van de SP. Het idee dat handelaren door middel van zogenaamde credit value swaps en het zaaien van paniek

'Alles wordt op alles gezet om de bijdrage van de banken zo groot mogelijk te laten lijken'

zien? 'Daar lijkt het heel veel op', zegt Ewout Irrgang. 'De banken betalen in feite niet mee aan de oplossing van het probleem dat ze zelf mede veroorzaakt hebben.'

Groot was de consternatie toen bleek dat Finland een cash onderpand op noodleningen aan Griekenland had uitonderhandeld. Hiermee kan het hele Europese noodpakket op losse schroeven komen te staan, want als afzonderlijke landen volgens Fins voorbeeld nu ook onderpand gaan eisen dan moeten de Grieken weer extra miljarden bijlenen om dat onderpand te kunnen financieren. Bij

grof geld kunnen verdienen door op het failliet van complete naties te gokken, is de partij een doorn in het oog. Irrgang: 'Met dit nieuwe pakket worden de schulden van Griekenland niet aangepakt en daardoor helpt dit reddingspakket de banken in plaats van de Grieken. Als we de schulden niet gedeeltelijk kwijtschelden is elke extra euro naar Griekenland alleen maar het subsidiëren van de Europese banken.'

tekst Rob Janssen

foto Martijn Beekman / Hollandse Hoogte

COLUMN

Over Maastricht, Griekenland en Europa

In de februaridagen van 1992 stonden wij aan de poort van het Gouvernement in Maastricht. Wij stonden daar – nu bijna twintig jaar geleden – om te demonstreren tegen het Verdrag van Maastricht dat daar in elkaar gespijkerd werd.

Voor ons was kraakhelder dat dit verdrag een geste was aan het Europese bedrijfsleven, in het bijzonder de multinationals. Die vonden al die grenzen maar niks, slecht voor de handel. Ze staken toen al niet onder stoelen of banken dat ze naar een Verenigde Staten van Europa wilden, met één regering, met één president, één markt en één munt. Verenigd in het ietwat geheimzinnige genootschap De Ronde Tafel van Industriëlen bekokstoofden ze hoe ze de politiek op de rug zouden krijgen. Want er moest natuurlijk wel wat overwonnen worden. Immers, wat zou er overblijven van de democratie in die superstaat Europa? Hoe zou het volk nog iets te zeggen houden?

Zonder dat die laatste vraag werd beantwoord, namen de politici vrijwel zonder uitzondering de agenda van het bedrijfsleven over. De grootste monetaire operatie van de geschiedenis kon van start gaan. Die ene markt en die ene munt kwamen er.

Maar boontje kwam om zijn loontje. De roekeloosheid van de politici zou worden afgestraft door de wetten van de werkelijkheid. Eén munt voor één land stelt dat land in staat om monetair beleid te voeren, de munt op te waarderen of te devalueren. Dat middel werd de lidstaten uit handen geslagen. Dat is wat Griekenland en Europa nu – naast andere zaken – de das om doet. Idealisme is mooi, maar wanneer idealen niet eerst door de zeef van het realisme gaan kunnen ze omslaan in hun tegendeel. Wil je meer weten, kijk dan naar het filmpje 'Europa: toen, nu en straks in 15 minuten' op de website van de SP.

Jan Marijnissen

'CHRONISCH HONGER VOOR MEER DAN EEN MILJARD MENSEN'

China is booming. Andere landen in Zuidoost-Azië, Afrika en Zuid-Amerika lukt het moeilijk de honger uit te bannen. Valt er van China te leren? Hoe effectief is onze ontwikkelingshulp? Lossen we ooit het hongervraagstuk op? En welke rol kan de VN spelen?

We treffen elkaar op historische grond: hotel De Wereld in Wageningen. Het hotel ligt aan het 5 Mei Plein, de plek waar vele jaren op Bevrijdingsdag door Prins Bernhard een defilé van oud-strijders werd afgenomen. Midden op het plein staat een monument. Een ander monument dat speciaal voor deze plek vervaardigd is, staat bescheiden ergens aan de rand van het plein. Het monument – een grote toorts – werd door de bevolking afgewezen omdat het verkeerde associaties kon wekken. Het hotel is eigenlijk gesloten, maar een vriendelijk verzoek aan de dienstdoende chef heeft ertoe geleid dat we zelfs in de beroemde zaal, waar in 1945 de capitulatie van Duitsland getekend werd, plaats hebben mogen nemen. Ik merk al snel dat het uitgebreide voorwerk dat ik gedaan heb voor ons gesprek achteraf niet nodig is geweest. Vrijwel onmiddellijk wordt duidelijk waar ons gesprek voornamelijk over zal gaan: China, het land dat hem overduidelijk uitermate fascineert.

'Wat mij meteen opviel is de open en kritische houding van de mensen. Ze zijn trots op hun onafhankelijkheid, op de partij en op hoe hun land zich heeft ontwikkeld. Tegelijkertijd zijn ze uitermate kritisch over wat er op dit moment gebeurt.'

› Wat geldt de kritiek?

'In het dagelijks leven geldt de kritiek vooral het zware, drukke bestaan dat de mensen lijden. Er is ook veel kritiek op de situatie in de fabrieken. Denk dan vooral aan de arbeidsomstandigheden en de reis- en werktijden. Hoewel het land snel industrialiseert, zijn de boeren nog wel de belangrijkste factor. Op het platteland is er veel onvrede vanwege de achterstand op de stad. Men vreest dat de boeren in opstand komen en men weet wat dat betekent: een nieuwe omwenteling. In China bestaat er dan ook een heuse

landbouwpolitiek. Men doet er alles aan om de boeren tegemoet te komen. Met de mond liberaliseren ze, ook internationaal. Maar in de praktijk voeren ze een beleid dat ertoe leidt dat de landbouwprijzen stijgen, en daarmee de inkomsten van de boeren, dat de boeren geen belasting hoeven te betalen, en dat ze gratis medische verzekeringen krijgen. Er wordt veel geïnvesteerd in het platteland.

Zal ik even doorgaan? China heeft weinig goede landbouwgrond beschikbaar per hoofd van de bevolking. Sinds de onafhankelijkheid in 1948 zijn de Chinezen in staat geweest om de landbouwproductie permanent te laten stijgen, met uitzondering van de periodes van mislukte grootschalige revolutionaire experimenten. Ook zijn ze erin geslaagd de armoede op het platteland ver terug te dringen. Vroeger had 70 procent minder dan 1 dollar per dag te besteden, nu is dat percentage gezakt tot 2 à 3 procent. Als je dit vergelijkt met Afrika, de oefenontwikkelingstuin van het Westen, dan zie je daar het tegenovergestelde: daar stagneert de groei van de voedselproductie en neemt de armoede toe.'

› Inmiddels gewend aan het idee dat we het vooral over China gaan hebben in dit gesprek, stel ik de volgende vraag. Hoe zijn de eigendomsverhoudingen op het Chinese platteland?

'Formeel is de grond van het collectief verenigd in de dorpscomités, maar het feitelijke bezit is individueel. Dat ligt vast in contracten van tien à twintig jaar, inmiddels dertig jaar. Daarnaast is de formele rechtspositie van de boeren recentelijk sterk verbeterd.'

› Eigenlijk is het platteland dus verdeeld onder de kleine boeren?

'Om het plastisch te zeggen: het gemiddelde boerenbedrijf in China is 5 mu. Eén mu is

een-vijftiende hectare. Het platteland is dus eigenlijk één gigantisch complex van moestuinen van eenderde hectare. Als je met de trein van Beijing naar Shanghai gaat, rij je door die eindeloze vlaktes met tuintjes... de Flevopolder valt erbij in het niet.'

› Meerdere oogsten per jaar?

'Ja, mede daardoor halen ze zeer hoge hectare-opbrengsten.'

› Het is wel allemaal handwerk, denk ik, wanneer je in zo'n kleine tuin moet werken.

'Nee, ze zijn volop aan het mechaniseren en hebben het gebruik van trekdieren sterk teruggebracht. Die moeten immers ook eten en verzorgd worden. Vaak zie je dat mensen samen een combine huren om het graan op alle akkers tegelijk binnen te halen. Maar je ziet ook nog steeds schrijnende toestanden, hoor. Wat te denken van mensen die een ploeg trekken. Het doet pijn aan je ogen als je het ziet.'

› Hoe zit het met de urbanisatie, de trek naar de stad?

'In Afrika en Zuid-Amerika hebben we een eindeloze trek gezien als eenrichtingsverkeer. Allemaal naar de stad, met gigantische krottenwijken als gevolg. In China zijn het meer cyclische bewegingen, van en naar de stad. Als achttienjarige trek je naar de stad, je werkt daar in de grote industrie, verpatst het geld, komt bij zinnen, raakt verloofd en getrouwd, en de vrouw gaat weer naar het dorp. De man gaat nog een aantal jaar door in de industrie, probeert een baan dichterbij te krijgen en komt regelmatig naar huis, in ieder geval om te helpen in de drukke seizoenen. Uiteindelijk zal het gezin verenigd zijn, er komen kinderen, daar worden dan weer huizen voor gebouwd, zodat die later ook weer terugkomen.'

› De familiale banden zijn sterk?

'Zeker. Het ideaalbeeld is dat de drie generaties samenwerken: de grootouders zorgen voor de kinderen, zodat de vader ver weg kan gaan werken en de moeder dichtbij. Natuurlijk heeft deze aanpak ook een schaduwzijde. Van de kinderen wordt

immers verwacht dat zij voor hun ouders zorgen en dat is veelal financieel beslist niet makkelijk.'

› **De wereldbevolking gaat naar 9 miljard. Wat vind je van de eenkindpolitiek in China?**

'Je mocht in de stad één kind en op het platteland twee kinderen. Historisch gesproken was het onvermijdelijk en ook goed. Maar het is ook goed dat men er nu geleidelijk afscheid van neemt. Want het was voor veel mensen hard en pijnlijk. Het heeft natuurlijk iets onmenselijks. Maar anderzijds moet gezegd worden dat mede dankzij die maatregel China zich zo heeft kunnen ontwikkelen. Je hoeft alleen maar naar landen als India, Pakistan en Bangladesh te kijken: zie hoe schrijnend het daar is.'

› **In het Westen heeft de vooruitgang zich vertaald in individualisering. Hoe ligt dat in China?**

Hij aarzelt en vraagt: 'Is dat nou zo? Ik heb het idee dat we steeds nieuwe stamverbanden creëren. Alle motorrijders lijken op elkaar en gedragen zich op dezelfde manier. Alle mannen van onze leeftijd die denken dat ze nog een keer de Mont Ventoux moeten beklimmen lijken op elkaar. Je ziet het ook in Wageningen op 5 mei. Jongeren trekken naar de verschillende plekken waar verschillende muziekstijlen te horen zijn en waar de bijbehorende scene zich dan verenigt.'

› **Oké, maar dat is zelfgekozen verband. Maar hoe zit het met het unieke familiale verband?**

'Ja, daar heb je gelijk in. Die bloedbanden worden minder belangrijk naarmate mensen financieel onafhankelijker worden van elkaar.'

› **Toen je in China ging werken, kon je nader kennis maken met een land dat voor veel andere mensen nog zo veel geheimen herbergt. Wat viel je het meeste op?**

Hij denkt lang na. 'Sommige dingen denk je te weten, maar pas later kom je er achter wat er écht aan de hand is. Wat me persoonlijk bijvoorbeeld echt fascineert is dit. Mannen van vijfenzeventig die op een helling terrassen aan het aanleggen zijn – echt zwaar werk – en dat doen voor hun kinderen. En, let wel, die kinderen zijn veertig en werken ver weg ergens in een fabriek. Dat boeit me enorm. Dat is in het klein het grote verhaal van China. Mensen die met hun minuscule bedrijfjes, die heel ingewikkeld zijn ingevlochten in een zich steeds veranderende

maatschappij, blijven hechten aan twee dingen. Allereerst autonomie. Ik bedoel daarmee de extreme wil tot zelfredzaamheid. Komt er een crisis en sluit de fabriek, zorg dan dat je een stukje grond hebt op het platteland zodat je weer verder kunt. Wees zelfstandig. En als tweede de onverwoestbare drang om vooruit te komen. Ontwikkel het land, ook al is het nu dor omdat de grond het water niet vasthoudt. We bouwen terrassen, zodat over een paar jaar deze helling groen is.'

› **Bestaat er een wrok op het platteland jegens de stad?**

'Dat is een grote zorg van de overheid en de partij. Als de inkomenskloof te groot wordt dan kan het gaan borrelen en ontploffen. Er zal gestreefd moeten blijven worden naar een evenwicht. Het woord 'harmonie' heeft in China een grote en belangrijke betekenis. Hier wordt het vaak truttig gevonden, maar

daar niet. Ook intellectuelen lachen daar niet om. En ze laten het niet bij woorden, ze maken er ook écht werk van.'

› **Echt harmonieus kun je China toch niet noemen?**

'Klopt, het land is verre van harmonieus, maar de Chinezen vinden wel dat het die kant op moet. Op het platteland zijn er jaarlijks honderdduizenden geregistreerde uitbarstingen van geweld, zoals ontvoeringen van functionarissen van de partij, gebouwen die bezet worden, demonstraties, blokkades, brandstichtingen. Allerlei misstanden liggen aan dat geweld ten grondslag. Bijvoorbeeld partijmensen die voor een luttel bedrag land onteigenen en dan duur verkopen aan een ontwikkelaar. Om aan dat soort misstanden een eind te maken heeft het Centraal Comité van de partij ook besloten de rechtspositie van de individuele boer te versterken. Corruptiebestrijding staat hoog op de agenda.'

'Vroeger had in China 70 procent van de mensen minder dan 1 dollar per dag, nu is dat 2 à 3 procent'

‘Op alle terreinen organiseert China structureel experimenteerruimte, daardoor leren de mensen veel en snel’

› Bestaan er nog communes, zoals ten tijde van de culturele revolutie?

‘Nee, dat is verleden tijd. Daar is al jaren geleden door een dreigende boerenopstand een eind aan gemaakt. In de provincie Anhui begon dat met boeren die het vertikten zo te werken en besloten massaal te gaan bedelen. Dat leidde tot zo’n enorme schok dat men besloot om te gaan experimenteren met andere verhoudingen. Toen bleek dat het individueel bewerken van de grond leidde tot een enorme zwieper vooruit voor de productie, heeft men geleidelijk de communes ingeruild voor de nieuwe verhoudingen en de nieuwe aanpak.’

› Het lijkt me logistiek niet eenvoudig voor die kleine boeren.

‘Wij zijn dat verleerd, maar in China marcheert het allemaal. De boeren rond een stad voeden de inwoners van de stad. Ze treffen elkaar op markten, groot en klein.

Ten zuiden van Beijing is er zo een: die is 2 bij 3 kilometer groot. Vrachtauto’s komen uit heel China, en daar tussendoor krioelen die kleine boeren met driewielige tractortjes vol met uien, tomaten, noem het maar op. Wij kennen dat niet meer: grote markten met veel aanbieders en veel kopers. Via de restaurateurs en de tussenhandel gaat alles de stad in.’

› Wat is het grootste misverstand over China?

‘Dat wij er niets van zouden kunnen leren, dat wij in alle opzichten beter zijn en alles beter doen. Maar wij zouden echt kunnen leren van hun enorme vermogen om bij te sturen, te leren van fouten en te corrigeren, beslissend en ver voorbij het eigen gelijk, telkens weer. Op alle terreinen organiseren ze structureel experimenteerruimte. Daardoor leren ze veel en snel. En verder: mijn ervaring is dat de status van

Tibet en Taiwan onbespreekbaar is, maar dat je voor de rest over alles een zinnig debat kunt hebben. Dat wordt zelfs zeer op prijs gesteld.’

› Over experimenteren gesproken. Ze hebben toch op enig moment gezegd: één land, twee systemen?

‘Klopt. Dat was toen ze in het zuiden veel economische vrijheid introduceerden en gelijktijdig de grenzen opstelden voor buitenlandse investeerders.’

› Wordt er nu al geëxperimenteerd met een grootschaliger opzet van de voedselproductie?

‘Ja, zeker. Ook op dat terrein wordt er van alles uitgeprobeerd. Er wordt geëxperimenteerd met grotere percelen voor de individuele boeren, maar ook met zeer grote agrarische bedrijven. Die laatste soms met buitenlandse investeerders en de nieuwste technologie. De enige vraag daarbij is: wat werkt het beste? Ze zijn wars van ideologische fijnslijperij. Deng Xiaoping zei: De rivier oversteken door steeds op een andere kei te springen. Dat idee.’

› Giro 555 staat weer op ons beeldscherm. Tien miljoen mensen dreigen in de Hoorn van Afrika ten prooi te vallen aan hongersnood.

‘Ik word daar ook wanhopig van. Het is ellende in dubbel opzicht. Het eerste is het gegeven dat miljoenen kinderen sterven in de armen van hun moeder omdat zij niet voor eten kan zorgen. De andere ellende is het gegeven dat wij niet in staat zijn daar verandering in te brengen. En dat heeft alles te maken met de westerse onverschilligheid. In de jaren negentig was het aantal mensen dat chronisch met hongersnood te kampen had 850 miljoen, wereldwijd. Toen zijn de millenniumdoelen, waaronder een halvering van dat aantal, afgesproken. En nu zijn we twintig jaar verder, en nu is het aantal verder doorgestegen naar meer dan 1 miljard. Nu er een piek is in de Hoorn van Afrika, is er weer even aandacht voor deze tragedie, maar voor het drama dat daarachter ligt, en al heel lang, hebben we geen structurele aandacht.’

› Wie is ‘we’?

‘De grote internationale instituties: Wereldbank, IMF, WTO, FAO, noem ze allemaal maar op. Zij hebben de handen van de landbouw afgetrokken. Nu wordt er gezegd: ‘We hebben vanaf 2005 de landbouw verwaarloosd.’ Het is allemaal terug te voeren op het neoliberale waandenkbeeld dat de markt het allemaal wel zal oplossen. Niet dus. Er is niks mis met markten als zodanig, maar je moet ze inkaderen. Ik heb het dan

Jan Douwe van der Ploeg is hoogleraar Rurale Sociologie aan de universiteit Wageningen, de universiteit waar hij ook aan studeerde. 'Ik wilde de wereld verbeteren.' Hij is een man van de wereld; geboren en getogen in Friesland, bereisde hij de hele wereld. Hij werkte in Peru, Colombia, Guinee-Bissau en Italië. Sinds een paar jaar is Van der Ploeg ook hoogleraar aan de Universiteit van Beijing, waar hij doceert en onderzoek doet. Er zijn verschillende boeken van zijn hand verschenen. 'Ik opereer op het snijvlak van wetenschap, praktijk en beleid.'

Zijn Friese afkomst verloochent hij niet. Integendeel, zo is hij al jaren als adviseur betrokken bij de gebiedscoöperatie NFW, Noordelijke Friese Wouden. Een samenwerkingsverband van boeren en andere grondgebruikers, met een totale oppervlakte van zo'n 50.000 hectaren in het noordoosten van Friesland. Doel van de NFW is regionale zelfsturing, door middel waarvan de regionale economie versterkt en gelijktijdig verduurzaamd wordt.

niet alleen over de nationale voedselmarkten, want die zijn eigenlijk meer en meer verdwenen, maar in dit geval juist over de internationale markt. Men heeft de illusie gehad met één, grote wereldmarkt de voedselproductie en -distributie te kunnen reguleren. Ondertussen hebben we onze ogen gesloten voor de slimmeriken die lijnen hebben gelegd tussen de arme en de rijke gebieden en die nu onze producten, zoals asperges, laten produceren in Peru. De organisaties die hadden moeten waarschuwen en optreden tegen deze tendenzen die rampzalig uitpakken voor de boeren en de voedselvoorziening daar, keken de andere kant uit. En nu er weer zo'n drama is, wordt er weer aan de burger gevraagd zijn portemonnee te trekken.'

› Wat hebben die mondiale organisaties dan precies nagelaten?

'Om te beginnen moeten ze de landen in het Zuiden het recht toekennen hun landbouw te beschermen. Wij hebben onze bloeiende landbouw kunnen opbouwen omdat we de boerenstand op allerlei manieren geholpen hebben en beschermd hebben tegen de grillen van de markt. Nu de zuidelijke landen

zich willen en moeten ontwikkelen botst een beschermde ontwikkeling met alle regels van de mondiale organisaties. Want die willen maar één ding: totale vrijhandel over de hele wereld. Op de tweede plaats moeten ze helpen met investeren in het platteland, investeringen in de landbouw. Materieel, maar ook in wetgeving. Zorg dat boeren een redelijk bestaan kunnen opbouwen, en niet van hun land verdreven kunnen worden door criminele bendes. Zorg voor een kadaster. Erken boerenbonden.'

› Maar men zegt: het komt door de droogte! Twee seizoenen geen regen.

'Er is een heel oud woord waarin staat: "Een verstandige boer heeft een voedselvoorraad voor zeven jaar."

› De Bijbel, neem ik aan?

'Ja. De wereldwijde voedselvoorraad is nu goed voor 42 dagen. Dat is korter dan ooit.'

› Maar waar is de FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de VN, dan?

'Bij uitstek die organisatie zou hier een leidende en coördinerende rol in moeten vervullen.'

› Maar wat moeten we nu met de honger in Afrika? Weer Bono van stal halen, weer een avondvullend programma met BN'ers, weer een collecte?

'Nou kijk, ik zal niet gauw zeggen dat iets zinloos is, maar ik weet er toch genoeg van om te zeggen dat heel veel dingen heel weinig uithalen. Natuurlijk, het zou een schande zijn als we geen 555 organiseerden, want dat zou betekenen dat we onze ogen helemaal zouden sluiten en ons cynische hoofd afwenden. Maar als je me vraagt wie wat moet doen, dan zeg ik wat ik eerder zei: de internationale organisaties kunnen veel meer doen. Maar ze doen het alleen niet.'

› Zijn er ook nog lichtpuntjes?

'Ik zie er drie. In bijvoorbeeld Brazilië zien we nu een trek van de stad naar het platteland. De motivatie? Mensen willen niet dat hun kinderen opgroeien als menselijk vuil. De tweede belangrijke verandering is de samenwerking die boeren – ook internationaal – met elkaar aangaan. Dat zie je steeds meer en dat werpt ook vruchten af. Een derde lichtpunt is dat er in de kritische hoek een herbezinning plaatsvindt op de vraag wat nu eigenlijk boeren zijn. Vaak is er door linkse mensen negatief gedacht over de boeren. Ze werden primair gezien als een sta-in-de-weg bij veranderingen. En bovendien, ze zouden op termijn toch verdwijnen. Nu ziet men in dat we de boerenstand niet kunnen missen,

en dat die boeren ook een nuttige kracht vertegenwoordigen.'

› Is het feit dat landen als India, Brazilië en Zuid-Afrika steeds meer samenwerken ook reden tot hoop?

'We noemen ze de BRIC-landen. Het goede eraan is dat zij de westerse hegemonie bij de Wereldbank en de WTO doorbreken. Dat leidt tot meer ideeën en een eerlijkere verdeling van de mondiale macht en daarmee van de welvaart.'

› Even terug naar Afrika. Wat is waar van de verhalen dat er steeds meer land wordt opgekocht door westerse bedrijven en landen?

'We noemen dat *land grabbing*. Dat is een sluipend proces, waarvan we waarschijnlijk maar een klein deel echt kunnen zien. We hebben dit in het verleden al vaker gezien: conglomeraten van bedrijven en kapitaalverschaffers die proberen grootschalig land, water of arbeidskracht te verwerven. Na 1880 hebben we dat bijvoorbeeld gezien. Je ziet het vaak gebeuren na een crisis. Wat dit betreft speelt de wereld met vuur. Ook hier: de internationale organisaties signaleren het wel, maar doen er niets aan. Het enige wat ze hebben voorgesteld is een vrijwillige gedragscode. Alsof de ervaringen uit het verleden niet hebben laten zien dat dit elke keer vreselijk ontspoot.

Een van de voorbeelden nu is de aankoop van grond voor bebouwing. Dat hangt allemaal samen met die handel in emissierechten. Je krijgt daar enorm veel geld voor vanuit het PES, een fonds. De verleiding is dan groot om hele stukken landbouwgrond op te schonen, mensen eraf en bomen erop. We hebben zo iets ook gezien ten tijde van de opkomst van het kapitalisme in de achttiende eeuw in Engeland. Ook toen zag je een *clearance* van het platteland. Toen bedoeld om de mensen naar de stad te jagen om daar als proletariaat te gaan werken in de fabrieken. Het ziet ernaar uit dat we nu zo'n *clearance* gaan meemaken ten behoeve van klimaatbehoud. Een voorbeeld van goede bedoelingen waarbij het middel erger is dan de kwaal.'

› Nou heeft China ook een bepaalde reputatie opgebouwd in Afrika. Hoe moeten we daarnaar kijken?

'Zo kritisch mogelijk. Maar er wordt in het Westen gesteld dat China zich niet mag indekken als het gaat om zijn voedselzekerheid, want ook China zou moeten vertrouwen op de wereldmarkt. Maar China gaat z'n 1,3 miljard inwoners natuurlijk niet afhankelijk maken van die wereldmarkt. Want als er

één manier is om grote risico's te nemen met je bevolking dan is het dat wel.'

› **En als we kijken naar China in Afrika als het gaat om de grondstoffen?**

'Dan is mijn reactie: heeft de wereld niet steeds zo gefunctioneerd? Het kapitalisme heeft altijd getracht de grondstoffen te monopoliseren. En nu meldt er zich een andere partij en dan wordt er gezegd: dat mag niet.'

› **De populariteit van de ontwikkelingshulp blijft maar dalen. Wat vind jij van onze ontwikkelingshulp aan de Derde Wereld?**

'Het is een middel om te laten zien dat het ons ter harte gaat wat er in de wereld gebeurt, maar ons eigenbelang speelt een te grote rol. We hebben te veel onze steeds wisselende stokpaardjes bereiden. En we hebben er ook altijd zelf aan moeten verdienen, bijvoorbeeld in de vorm van meer export. Maar dat gezegd zijnde, wil ik wel zeggen dat ontwikkelingshulp wel degelijk zinvol kán zijn. Maar het klopt, ontwikkelingshulp is voor veel mensen een beslagen voorruit geworden. Een van de redenen waarom dat zo is, is het feit dat we het veel te veel een zaak hebben gemaakt van doctorandussen en zogenaamde ontwikkelingsdeskundigen. Terwijl ik ervan overtuigd ben dat het in veel gevallen veel beter is om een voorman ergens naartoe te sturen. Een praktisch iemand die technisch kundig is en kan organiseren. Via deze mensen heb je ook een veel beter communicatiekanaal met de mensen hier.'

› **Moeten we het aantal landen waaraan wij hulp geven niet verder terugbrengen, en dan het hele land mobiliseren om die landen gedurende bijvoorbeeld tien jaar op een hoger plan te brengen?**

'Als de hulp praktisch is en zichtbaar ergens toe leidt, zijn de mensen graag bereid dat te steunen. Dat zie je aan al die geslaagde initiatieven die gewone mensen nemen voor projecten elders. De lijnen zijn dan kort en informeel. Dat helpt. En als dan iedereen zijn steentje bijdraagt – de scholen en de universiteiten; de fabrieken en de bouwbedrijven; de boeren en de vervoersmensen – dan gaat het ook weer leven.'

› **Hoe gaan we de mondiale problemen in de globaliserende wereld te lijf?**

'Vroeger wilden we lokale problemen oplossen met één mondiaal antwoord. We hadden één bepaalde receptuur, waarvan we dachten dat die overal toepasbaar was. Neem de FAO. Die had de receptuur voor het oplossen van voedselproblemen. De WTO wist hoe je

'De wereldwijde voedselvoorraad is slechts goed voor 42 dagen'

de economie en de markten moest organiseren. Nu breekt steeds meer het inzicht door dat we mondiale problemen hebben die we lokaal moeten oplossen. Standaardoplossingen werken niet; ze houden te weinig rekening met de lokale omstandigheden en ontwikkeling. Misschien is dat ook wel de verklaring voor de machteloosheid van de VN en haar organisaties.'

› **Hoe organiseren we de wereld zodanig dat de almacht van het internationale kapitaal wordt doorbroken om zo welvaart en beschaving veilig te stellen?**

'We hebben óók internationale arena's nodig waar onrecht en misstanden kunnen worden aangeklaagd. Natuurlijk zoekt het kapitaal de plekken met de laagste belasting en kosten. Het creëert zelfs eigen rioolputten om het laagste punt te vinden. Maar ondertussen is het ook nodig dat mensen nadenken wanneer ze die asperges uit Peru uit het rek pakken, of liever niet pakken.

Willen we die betere wereld daadwerkelijk bereiken dan zal de strijd op vele fronten, met vaak verschillende middelen, moeten worden gestreden. Het vergt economische strijd, maar ook sociaal-culturele strijd, waarin de vraag centraal staat: wat deugt wel en wat deugt niet en waarom. Het betekent dingen zichtbaar maken, mensen voorlichten. En het behelst de goede bondgenoten zoeken.'

› **Is er nog een rol weggelegd voor de VN?**

'Ik ben daar somber over. Neem de FAO. Die organisatie is helemaal vastgelopen, niet in de laatste plaats door corruptie. De goede mensen zijn daar vertrokken omdat er bijna niet viel te werken. Gelukkig komt er nu een nieuwe directeur-generaal, een Braziliaan die mede aan de basis heeft gestaan van de Lula-beweging.'

tekst Jan Marijnissen
foto's Suzanne van de Kerk

> **LUISTEREN NAAR ZORGVERLENERS**

'Telkens als er misstanden in de zorg aan het licht komen, zoals zorgverleners die 's nachts in hun eentje verantwoordelijk zijn voor dertig patiënten, doet de politiek het af als incident. Dat moet volgens mij eerst onderzocht worden.' Volgens SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten is het belangrijk om de stem van patiënten en medewerkers te laten klinken. Daarom krijgen nu 6.668 ouderenverzorgers en 4.821 gehandicaptenverzorgers een stem in de twee nieuwste 'Aan het woord'-onderzoeksrapporten van de SP. Leijten: 'Als je luistert naar de werkvloer weet je dat de problemen geen incidenten zijn en hoor je hoe ze opgelost kunnen worden. Zo blijken alle politieke afspraken van de afgelopen jaren over minder bureaucratie en meer handen aan het bed in de praktijk gebakken lucht. We hebben de enquêtes in 2009 en 2011 gehouden en de klachten nemen toe. Inmiddels ervaart driekwart van de zorgverleners een toename van bureaucratie en ruim tweederde klaagt over minder handen aan het bed. Alles wat de afgelopen jaren door de politiek als verbetering is genoemd, wordt door de zorgverleners afgewezen. Ik vind het schokkend dat ruim

eenderde van de zorgverleners ander werk overweegt, een steeds groter deel zelfs buiten de zorg. Dit kan opgelost worden door de verantwoordelijkheid voor zorg en budget te geven aan patiënten en zorgverleners. Dat leidt tot meer werkplezier en minder bureaucratie, zodat we ook nog eens geld besparen.

'De ouderenzorg aan het woord' en 'De gehandicaptenzorg aan het woord' zijn te bestellen via de SP-webshop:

 www.sp.nl/shop

> **'GEVECHTSHANDELINGEN' DOOR POLITIE KUNDUZ**

foto isafmedia / flickr.com

De Tweede Kamer – niet de SP – ging akkoord met de zogenoemde 'politiemissie' naar de provincie Kunduz in Afghanistan. Onder allerlei voorwaarden, waaronder de eis dat de op te leiden politieagenten niet voor legertaken worden ingezet. Naar het oordeel van de SP waren die afspraken een lachertje in de harde werkelijkheid van Kunduz. Het laatste nieuws is dat politiecommandant Samiullah Qatra in Kunduz zegt dat zij tóch gevechtshandelingen zullen uitvoeren om de openbare orde te herstellen. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel wil snel een debat met de minister van Defensie: 'Mochten gemaakte afspraken niet worden nageleefd dan moet deze missie worden afgebroken.'

> **SP-AFDELINGEN REDDEN SPOEDEISENDE HULP**

Bijna 1.600 mensen tekenden een petitie van de SP-afdelingen Duiven, Westervoort en Zevenaar tegen de nachtelijke sluiting van de Spoedeisende Hulp in Zevenaar. De sluiting per 1 september zou betekenen dat mensen die 's nachts of in het weekend acute zorg nodig

hebben, moeten uitwijken naar Arnhem. Onacceptabel, volgens de lokale SP: zorg moet dicht bij de mensen blijven. Begin augustus kwam het goede nieuws: de acties van de SP-afdelingen hebben geholpen. De sluiting is voorlopig uitgesteld.

> **SP-EUROPARLEMENTARIËR OPENT AANVAL OP CASINOKAPITALISME**

SP-Europarlementariër Dennis de Jong presenteerde begin september een plan voor een Europese aanpak van speculanten. De Jong: 'Het is hoog tijd nu eens echt de aanval te openen op het casinokapitalisme.' De voorstellen van De Jong perken de invloed van de financiële lobby in, bijvoorbeeld door openheid over 'adviezen' aan Europarlementariërs. Ook worden de risico's van flitskapitaal beperkt, wordt het toezicht op de financiële markt versterkt en worden personen achter de speculaties persoonlijk aansprakelijk, om verantwoordelijk gedrag af te dwingen.

foto isxc.hu

VROEG OF LAAT DE ZORGVERZEKERING

2004 – In 2006 wordt een nieuwe zorgverzekeringswet van kracht. Tijdens de bespreking van die wet waarschuwt de SP dat zorgverzekeraars zich met de inhoud van de zorg gaan bemoeien. Minister Hoogervorst noemt die vrees ongegrond.

Agnes Kant in het debat van 15 december 2004:

‘Als je meer macht legt bij verzekeraars, kan dat leiden tot een aantasting van de rechten van patiënten en van de professionele autonomie van bijvoorbeeld de voorschrijver. De zorgverzekeraar gaat zich er echter mee bemoeien en dat vind ik een ongewenste ontwikkeling.’

In een later debat op 8 juli 2005 uit Agnes Kant haar zorgen nogmaals: ‘Het gaat dus wel degelijk om het probleem van de vrije artsenkeuze, dat nog steeds vol overeind staat. Laat de minister dan in ieder geval erkennen dat dit zo is.’

Minister Hoogervorst erkent helemaal niets. Hij zei in weekblad Elsevier van 3 september 2005:

‘Maar het is logisch dat zorgaanbieders – bijvoorbeeld medisch specialisten en huisartsen – nerveus zijn. Zij vrezen dat de zorgverzekeraars het voor het zeggen krijgen. Dat is niet zo.’

2011 – Minister Schippers sluit een akkoord met de ziekenhuizen en zorgverzekeraars. In de persverklaring van het ministerie VWS

Minister Hoogervorst slaat waarschuwingen in de wind.

is het volgende te lezen:

‘Zorgverzekeraars gaan de selectieve inkoop van zorg sterk uitbreiden. Er wordt gecontracteerd op basis van prijs, kwaliteit, doelmatigheid en gepast gebruik. Ongewenste praktijkvariatie wordt teruggedrongen.’

Deze VVD-minister van Volksgezondheid gaat dus precies datgene doen waarvoor de SP altijd gewaarschuwd heeft, en waarvan de vorige VVD-minister van Volksgezondheid zei dat het niet ging gebeuren: zorgverzekeraars gaan zich door middel van ‘selectieve inkoop’ bemoeien met de inhoud van de zorg. Ze gaan zelfs bepalen welke praktijken gewenst zijn, en welke niet.

Zorgverzekeraars bemoeien zich nu zelfs met het voorschrijven van medicijnen. Het College voor zorgverzekeringen heeft de minister het advies gegeven het middel Lapatinib niet te vergoeden vanwege de

hoge kosten. Het medicijn wordt ingezet als een laatste redmiddel bij vrouwen met borstkanker bij wie andere behandelingen niet meer helpen. Door dit besluit krijgen circa 200 vrouwen jaarlijks niet de behandeling die volgens de Nederlandse Vereniging van kankerspecialisten NVMO noodzakelijk is. SP-Kamerlid Henk van Gerven: ‘Mensen die het niet breed hebben, wordt letterlijk een stuk van hun leven afgenomen. Dit mag niet gebeuren in een beschaafd land als Nederland.’

 www.sp.nl/zorg

De SP is er vaak vroeg bij om gevolgen van beleid te voorzien en problemen te signaleren. De andere partijen in de Tweede Kamer komen er vroeg of laat achter dat onze analyse klopte. Onder het kopje ‘Vroeg of Laat’ een aantal prangende voorbeelden.

> OP NAAR DE 200: VEENDAMMER VUIST

Al veertig jaar zijn er SP'ers actief in en rond Veendam, maar tot een zelfstandige afdeling is het er nooit gekomen. Dat gaat veranderen, als het aan de leden van de SP-werkgroep Veendam ligt. Sinds juni hebben ze formeel de status van afdeling in oprichting. Daartoe hebben ze het afgelopen jaar extra hard aan de weg getimmerd, met onder meer buurtonderzoeken en een veel geraadpleegde hulpdienst. Ze schaften een opvallend SP-voertuig aan en verzamelden meer dan 1500 gesigneerde werkhandschoenen voor de actie Armoede Werkt Niet. En dat is nog niet alles. ‘We gaan binnenkort starten met een huurdersonderzoek, aangezien we veel ontevreden geluiden over huurwoningen hebben

gehoord’, zegt voorzitter Nathalie Oldenburger. ‘Wat ons betreft is een Veendammer vuist tegen Haagse vernielzucht hard nodig. Nieuwe leden om mee te helpen zijn heel erg welkom, samen sta je sterker!’

> SPECIAALREEKS

De SP brengt een serie boekjes uit onder de naam ‘Speciaalreeks’. Binnenkort verschijnt deel 4 over opvoeding – in de volgende Tribune meer hierover. U kunt zich abonneren op de reeks; eerder verschenen al ‘Crisis in de rechtsstaat’, ‘Minder Brussel’ en ‘Waarheen met de NAVO?’

 Kijk op www.sp.nl/shop onder boeken

> SP-UNIVERSITEIT 'PEPER IN JE REET'

In de zomermaanden organiseert de SP de 'SP-universiteit'; leden komen een week-end bij elkaar om zich te laten inspireren. Een van de deelnemers was Arthur Vroomans, voorzitter van de SP in Pekela. Dit jaar ging hij voor het eerst naar de SP-universiteit. Hij heeft al heel wat scholingen bij de SP gevolgd. Voor Vroomans was het een weekend van 'inspiratie, de diepte in. Op vrijdagavond en zaterdag waren er lezingen en presentaties van mensen uit de partij. Het begon met Jan Marijnissen, altijd een bevolgen spreker. Die zette het thema, socialisme in de 21^e eeuw, meteen stevig neer. Op zaterdag vond ik het verhaal van Ronald van Raak erg interessant. Het ging over politieke stromingen in Nederland, en hij koppelde dat aan de huidige crisis. De kern was: deze crisis biedt ons als socialistische partij ook kansen, dan wordt ons alternatief duidelijker en snappen mensen beter dat het ook nodig is. Zoals Cruijff zegt: elk nadeel heft zijn voordeel.' Ook het politiek café 's avonds vond Vroomans interessant: 'Emile Roemer in een interview, nee, twistgesprek met Maurice de Hond. Natuur-

foto Thijs Coppus

lijk over nieuwe media, maar ook over de Israëliisch-Palestijnse kwestie. Heel mooi om te zien.' Was de prachtige locatie niet wat te veel van het goede? Vroomans: 'De omgeving was prachtig, maar verder was het sober. Goed eten, prima slaapplekken, maar niks overdreven. Dat past bij de SP.'

Het belang van de SP-universiteit is voor Vroomans vooral inspiratie: 'Je leert veel. Ook van elkaar, als je een biertje met elkaar drinkt. Maar het geeft je vooral peper in je reet. Ik had, en heb nog steeds, een gevoel van: en nou gaan we er wat aan doen ook!'

> BRANDWEER-ONDERZOEK: BELEID KABINET LEIDT TOT ONNODIGE BUREAUCRATIE

SP-Kamerlid Ronald van Raak overhandigde in juli aan Minister Opstelten de resultaten van het grootschalige onderzoek dat de SP hield onder brandweermensen. Uit het onderzoek dat de SP hield onder 3700 brandweervrijwilligers en -professionals blijkt dat er onder hen grote zorgen leven over de bezuinigingsplannen van de regering en gemeenten. Van Raak: 'Door de schaalvergroting en de verplichte aanwezigheid op de kazerne betwijfelt eenderde van de brandweermensen of ze nog wel bij de brandweer blijft. Dat is zorgwekkend, we kunnen de steun van zoveel vrijwilligers niet missen.' 82 procent van de ondervraagde brand-

weermensen vindt dat het beleid van de regering leidt tot meer onnodige bureaucratie.

> 'OOK GEPENSIONEERDEN DE DUPE'

De pensioendeal waar minister Kamp en de werkgevers zo blij mee waren, wordt door veel vakbondsleden afgewezen. In Het Financieele Dagblad vertelt voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden Martin van Rooijen (oud-staatssecretaris van Financiën): 'De zekerheid verdwijnt in het nieuwe systeem. Dat willen wij voorkomen, voor onszelf, maar ook voor onze kleinkinderen.' Van Rooijen dreigt met het Europese Hof als mensen gedwongen worden hun opgebouwde pensioenrechten om te zetten in onzekere pensioenen. En: 'We denken er ook over om naar het Malieveld te gaan om samen met onze kleinkinderen te protesteren.'

> KLEUR JE AFDELING ROOD: SP-PURMEREND WIL RODER WORDEN

De SP in Purmerend is druk in de weer om meer ROOD te kleuren. De afdeling heeft momenteel achttien leden onder de 27 jaar en ziet dat aantal graag groeien. 'Achttien lijkt misschien veel,' zegt afdelingsvoorzitter Marleen van Dam, 'maar veel jongeren studeren en zijn doordeweeks in Amster-

dam. Dat maakt de spoeling uiteindelijk nogal dun.' En dus zet de afdeling met ondersteuning van ROOD-landelijk diverse initiatieven op touw om in ieder geval met zoveel mogelijk jongeren in de gemeente in contact te komen. Een van de activiteiten is bijvoorbeeld een actie tegen de sluiting van

buurtcentra. Van Dam: 'De gemeente Purmerend (80.000 inwoners) wil toe naar één centraal buurtcentrum en dat vinden wij onacceptabel. De actie stelt ons ook in staat om meer onder jongeren te komen en erachter te komen wat er nog meer allemaal onder hen leeft.'

OP DRIFT

Met financiële steun van de Europese Unie sloot Libië jarenlang vluchtelingen en migranten uit sub-Sahara Afrika op in detentiekampen in de woestijn. Omdat Libië het VN-vluchtelingenverdrag uit 1951 niet heeft ondertekend, genieten asielzoekers en vluchtelingen er geen enkele vorm van bescherming. Amnesty International luidde meermaals de noodklok over systematische foltering en mishandeling in de kampen. Desalniettemin beloofde de EU Libië nog in oktober 2010 miljoenensteun om de vluchtelingen in Libië te houden.

Het is nog onduidelijk wat er de afgelopen maanden is gebeurd met de mensen in de woestijnkampen. Mochten ze onder de chaotische omstandigheden al hebben kunnen ontsnappen, dan wacht hen buiten de gevangenispoorten geen beter lot. Vanwege de geruchten dat Kaddafi huurlingen inzette tegen de opstandelingen, loopt momenteel iedereen met een donkere huidskleur grote risico's slachtoffer te worden van wraakacties of lynchpartijen.

Veel vluchtelingen en migranten durven daarom hun huis niet meer uit. Anderen zijn op drift geraakt en kunnen nergens meer heen. Europa wil ze niet, in Libië zijn ze niet veilig en voor wie in eigen land al werd vervolgd is terugkeer ook geen optie. Een aantal van hen is ondergebracht in provisorische kampen, zoals deze arbeidsmigrant. Hij verblijft met honderden andere gestrande migranten in de voormalige vishaven van Tripoli.

tekst Daniël de Jongh
foto Moises Saman / Hollandse Hoogte

> 'SAMEN LEVEN = SAMEN NAAR DE WC'

Eerst dacht SP-Kamerlid Paulus Jansen dat het een grapje was. Maar navraag bij minister Donner deed hem het lachen vergaan: in het nieuwe Bouwbesluit staat écht dat het straks is toegestaan om sociale woningen te bouwen zónder wc. Nu moet iedere woning nog een eigen toilet hebben, maar in het kader van de 'deregulering' hoeft dat straks wellicht niet meer en is één gemeenschappelijk, niet afsluitbaar toilet voldoende voor vijf woningen. Een buurt-wc dus. Deze en nog veel meer

tenenkrommende vormen van 'deregulering' moeten de bouwkosten in de sociale huursector verlagen.

Deze maand debatteert de Kamer opnieuw over het Bouwbesluit. Vast staat echter dat de minister heeft nagedacht over de sociale cohesie in woonwijken: samen leven = samen naar de wc.

 www.paulusjansen.nl
foto sx.hu

> ZO ZIET EEN SOCIALIST ERUIT

Met deze tekst op je T-shirt maak je reclame voor het socialisme door jezelf te zijn! Officieel een shirt voor ROOD-leden, maar we doen bij de SP niet aan leeftijdsdiscriminatie.

 Bestellen kan op www.sp.nl/shop

> M*A*S*H*: MENSEN ACHTER STREEKHOSPITAAL

De Spoedeisende Hulp van het streekziekenhuis in Delfzijl sluiten terwijl het chemiepark in de regio steeds verder groeit: volgens de SP in Appingedam is dit wel een heel onverstandige bezuiniging. Dus kwam er actie. Het personeel sloot zich al snel aan, evenals de SP-Tweede Kamerfractie. Om de noodzaak van een Spoedeisende Hulp duidelijk te maken, richtte men een veldhospitaal op zoals in de vroegere tv-serie MASH. In dit geval: Mensen Achter Streek Hospitaal. Inmiddels zijn 3000 handtekeningen aangeboden aan

de raad van bestuur van de ziekenhuizen in Delfzijl en Winschoten, en zijn er alweer 1000 opgehaald. Harry Rozema van SP Appingedam: 'Het ziekenhuis steunt de actie nu ook. Door landelijk beleid moer er gedwongen 6 miljoen worden bezuinigd, maar de spoedeisende hulp blijft in ieder geval open. De *intensive care* verdwijnt wel uit Delfzijl, dus gaan we door met de actie. Met zijn allen strijden we tegen het landelijk beleid dat streekziekenhuizen dwingt te sluiten.'

> SP LANDGRAAF MAAKT GEMEENTE SNELLER

Jaar in jaar uit kaartte de SP in Landgraaf de overschrijding van de bezwaarschriften-termijn door de gemeente aan. 'Vorig jaar bijvoorbeeld heeft de gemeente 37 procent van de ingediende bezwaarschriften niet binnen de wettelijke termijnen weten af te handelen', vertelt fractievoorzitter Ben Rewinkel (foto). Afgelopen zomer was de maat vol voor de SP'er. Toen een reeks schriftelijke vragen niet op tijd werd beantwoord, stelde hij de gemeente officieel 'in gebreke'. Hierdoor dreigde de

gemeente een dwangsom aan de broek te krijgen. En ziedaar: nu kwam de gemeente ineens supersnel met de gevraagde antwoorden. Rewinkel: 'Ik wilde het signaal afgeven dat ook burgers, verenigingen en bedrijven niet machteloos zijn als de gemeente zich niet aan de wettelijke termijnen houdt. Op grond van de Algemene Bestuurswet kunnen ook zij een dwangsom eisen.' Inmiddels hebben diverse Landgravenaren het SP-voorbeeld gevolgd.

> OP NAAR DE 200: SUCCESVOLLE ACTIE KINDERBOERDERIJ

Pascal Strijker overhandigt samen met SP Hoogeveen-voorzitter Jeroen Pomper de handtekeningen aan burgemeester Karel Loohuis.

De door wijkbewoners opgerichte kinderboerderij De Sterrenhoeve in Krakeel, Hoogeveen, wordt met opheffing bedreigd. Het aantal vrijwilligers en donateurs liep al terug, en tot overmaat van ramp plaatste

de gemeente de beheerder over naar een andere kinderboerderij. Samen met de vrijwilligers van de kinderboerderij en wijkbewoners begon SP-afdeling Hoogeveen daarom een actie. Namens

de actiegroep mocht de tienjarige Pascal Strijker 1033 opgehaalde handtekeningen aan de burgemeester aanbieden. Pascal is een van de kinderen die bijna iedere middag bij de kinderboerderij te vinden zijn om klusjes te doen en de dieren te verzorgen. 'Ik hoop niet dat de kinderboerderij zal verdwijnen want ik hou van dieren. En het lijkt wel alsof steeds meer leuke dingen uit de buurt verdwijnen.' De burgemeester beloofde Pascal om de handtekeningen aan de wethouders en de gemeenteraad te laten zien. Ook heeft de gemeente eindelijk interesse getoond in de kinderboerderij en komt er mogelijk een nieuwe beheerder. Door de actie zijn er ook 10 nieuwe vrijwilligers en 62 donateurs bijgekomen. SP-fractievoorzitter Bianca de Vos: 'Dit is duidelijk, de gemeente kan de kinderboerderij niet meer een stille dood laten sterven. Als er geld is voor bijvoorbeeld een dure parkeergarage, moet er ook geld zijn voor de kinderboerderij.'

> OP NAAR DE 200: OIRSCHOT 'IN DRIE WEKEN VAN 50 NAAR 84 LEDEN'

Door een combinatie van trouw de buurten ingaan, ledenbezoeken en rake acties lijkt de opmars van de SP in de gemeente Oirschot niet meer te stuiten. Het ziet er dan ook naar uit dat deze Brabantse gemeente binnenkort een zelfstandige SP-afdeling krijgt.

Moeizaam begin

Sander Putmans werd elf jaar geleden, op zijn achttiende, lid van de SP. 'Met hulp uit Boxtel heb ik in 2007 alle leden bezocht en de eerste ledenavond belegd. Door die gesprekken wisten we met wie we verder konden. Met zes mensen zijn we een werkgroep begonnen en hebben we onze eerste acties gevoerd, zoals tegen de verkoop van het gemeentelijk Woningbedrijf. Toen een paar mensen wegvielen kwam de SP hier op een lager pitje te staan, maar we zijn wel altijd actief gebleven.'

Stug doorzetten

Ook al haakten er soms mensen af, Putmans heeft nooit de moed opgegeven: 'We zijn buurtenquêtes blijven houden, verspreiden de Tribune met een eigen inlegvel en voorzien onze sympathisanten van nieuwsbrieven. Zo kregen we er weer mensen bij die de schouders eronder willen zetten.' Een van die mensen is Toine van den Hurk, sinds een jaar SP-lid en

De SP Oirschot in actie voor de bie.

inmiddels voorzitter van de afdeling in oprichting. 'We werden echt voor de leeuwen geworpen, want Sander ging een paar maanden naar het buitenland. We moesten wel iets, dus hebben we de taken verdeeld en snel cursussen gevolgd.'

Enthousiast

Inmiddels is de SP in Oirschot helemaal op stoom gekomen. Er zijn zes op elkaar ingespeelde kartrekkers en 27 actieve leden. Hun enthousiasme werkt aanste-

kelijk, want de groep voert de ene na de andere actie. Tijdens de zomervakantie wordt er een debat over megastallen voorbereid en actie gevoerd voor behoud van de bibliotheek. Op 20 juni hadden ze ongeveer 50 leden en kregen ze de status 'afdeling in oprichting'. Putmans: 'Met een kleine groep hebben we vervolgens veel werk kunnen verzetten, want we zijn in drie weken van 50 naar 84 leden gegaan. Mede door de jarenlange aanwezigheid is er veel sympathie voor de SP in Oirschot.'

OP NAAR DE
200
AFDELINGEN!

> 'GEWELDIGE UITSLAG' IN TRANSPORTSECTOR

Transportbedrijf Nico Mooij, uit het Noord-Limburgse Milsbeek, moet Poolse chauffeurs gaan uitbetalen volgens de Nederlandse CAO Beroepsgoederenvervoer. Dat heeft de kantonrechter in Roermond onlangs bepaald in een rechtszaak die was aangespannen door FNV Bondgenoten.

De circa 25 Poolse chauffeurs werkten bij het bedrijf onder Poolse arbeidsvoorwaarden. Nico Mooij heeft namelijk naast een transportbedrijf in Milsbeek ook een uitzendbureau in Polen. Via dat uitzendbureau werkten de chauffeurs bij de Nederlandse vervoerder, waar ze omgerekend zo'n 300 euro per maand en 12 cent per gereden kilometer verdienden. Maar omdat de Polen hun standplaats feitelijk in Milsbeek hebben en daar ook hun instructies kregen, vindt de rechter dat ze dan ook volgens Nederlandse arbeidsvoorwaarden moeten worden uitbetaald.

SP-Kamerlid Paul Ulenbelt (foto) spreekt van 'een geweldige uitslag'. Regelmatig

trok hij bij de regering aan de bel over wat hij noemt 'uitbuiting' in de transportsector. 'Deze uitspraak betekent dat de uitbuiters in de hoek komen te staan. Goed nieuws dus. Wel vreemd dat de vakbond dit resultaat binnen moest halen. Eigenlijk is de minister degene die de vervoerders op hun gedrag moet aanspreken.' Nico Mooij gaat nu alle Poolse chauffeurs ontslaan, zo liet hij inmiddels weten op

Transport-online.nl. Het is de vraag of veel Nederlandse transportbedrijven door deze uitspraak nu in financiële problemen komen. Ulenbelt: 'Ten eerste zijn het altijd de grotere transportbedrijven die zo'n uitzendconstructie in het buitenland kunnen opzetten; kleine bedrijven doen zo iets niet zo gemakkelijk. Dat betekent: hoe meer Polen op Nederlandse vrachtwagens, hoe meer kleine bedrijven het loodje leggen. Iets anders is dat het grootste gedeelte van het Nederlandse wegvervoer plaatsvindt in het binnenland. Buitenlandse chauffeurs mogen op grond van het zogeheten cabotage-verbod maar een zeer beperkt aantal binnenlandse vrachten (bijvoorbeeld tussen twee plaatsen in Nederland –red.) vervoeren, maar dat verbod wordt veelal met behulp van onderbetaalde Polen massaal overtreden. Oneerlijke concurrentie dus.' Eerder dit jaar beloofde minister Schultz van Haegen, op aandringen van Ulenbelt, betere controle op naleving van het cabotage-verbod.

> HET RODE MANNETJE

De afdeling Heerlen heeft 'het Rode Mannetje' gelanceerd. Doel is het gegraai aan de top in het lokale Atrium-ziekenhuis aan de kaak te stellen. En dat lukt, want er komen vele reacties, in de pers en op Facebook. SP-afdeling Heerlen en de SP-Statensfractie reikten de 'gouden hark' uit aan Atrium-baas Eke Zijlstra. Op zijn

eigen website reageert 'het Rode Mannetje' met humor op alle commotie; er is zelfs al een Rode-Mannetje-fandag gepland. Ook is het Mannetje buiten Heerlen gaan speuren naar gegraai.

www.hetrodemannetje.nl

> 'RECHT VOOR IEDEREEN!'

SP-Kamerleden Jan de Wit en Sharon Gesthuizen steunen de actie 'Recht voor iedereen' van de Nederlandse Orde van Advocaten: 'De voortdurende bezuinigingen op de rechtsbijstand en het enorm verhogen van de kosten voor het voeren van een rechtszaak zijn onacceptabel. Het kabinet-Rutte gooit daarmee een basisprincipe van onze rechtsstaat overboord, namelijk gelijke toegang tot het recht. Als het recht onbetaalbaar wordt krijgen we klassenjustitie.' De verwijzing van de minister naar 'de eigen verantwoordelijkheid van de rechtzoekende' is volgens Gesthuizen misplaatst: 'Niemand kiest er voor naar de rechter te gaan voor de lol.' Op de website van de Nederlandse Orde van Advocaten kan een petitie worden ondertekend.

tinyurl.com/petitie-rvi

> SCHRAPPEN GESUBSIDIEERDE BANEN KORTZICHTIG

SP-Kamerlid Sadet Karabulut luidt de noodklok over het ontslag van duizenden werknemers met een gesubsidieerde baan. Uit een inventarisatie van de SP blijkt dat onder meer Amsterdam (1600), Groningen (600), Den Haag (1300) en

Nijmegen (600) door de rijksbezuinigingen werknemers willen ontslaan. Karabulut: 'Deze werknemers doen heel nuttig werk bij voornamelijk maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, bibliotheken, wijkcentra, stadstoezicht en

op scholen.' Slecht voor deze sociale voorzieningen én voor de levens van de ontslagen mensen. Volgens Karabulut ook nog kortzichtig: 'Hoeveel kost armoede en uitsluiting de samenleving niet?'

‘HET RAAKT JE DIEP’

SP-leider Emile Roemer bezocht half juli samen met SP-Kamerlid Harry van Bommel en fractiemedewerker Guido van Leemput Israël en de Westelijke Jordaanoever. Doel was contacten te leggen met actieve Israëliërs en Palestijnse burgers, politici, activisten en bestuurders. En de situatie daar met eigen ogen te zien. Wat Roemer zag, maakte diepe indruk: ‘Wat is normaal leven hier ontzettend ver weg.’

› **Waarom nu een bezoek aan dit gebied?**

‘Het Israël-Palestinaconflict is al heel lang actueel. Je hoort heel veel verhalen uit Israël en de bezette gebieden: dat wil je toch een keer zelf gezien, gehoord, gevoeld hebben. Dan kun je die berichten beter beoordelen. Wat nu ook speelt, is de aanvraag van de Palestijnen bij de Verenigde Naties om de Palestijnse staat erkend te krijgen. Ik wil weten hoe mensen er dáár over denken.’

› **Julie bezochten Israëliërs en Palestijnen en zagen beide kanten van het conflict. Hoe is de sfeer daar?**

‘Er is heel veel angst. Zowel in Israël als bij de Palestijnen heb je heel extreme groepen. Die denken volslagen anders over de toekomst van Palestina, of de toekomst van Israël. Maar: daartussenin zit nog van alles. Ik heb me verbaasd over de grote hoeveelheid standpunten en groepen die er in beide gebieden te vinden zijn. Het is niet zo zwart-wit als je zou denken op basis van de berichten uit dit gebied. We hebben plekken opgezocht waar zowel Israëliërs als Palestijnen recent met geweld te maken hebben gehad. Als jij in een gebied in Israël woont waar geregeld raketten overvliegen of inslaan, dan wordt je leven daardoor wel gevormd. We waren in het stadje Sderot, waar op iedere hoek van de straat een schuilkelder staat. Dan denk ik: hoe moeten kinderen hier opgroeien met het gevoel dat hun toekomst er florissant en vredig uitziet? En in de Westelijke Jordaanoever spraken we met bewoners van het dorpje Nabi Saleh. De illegale joodse nederzetting daar vlak in de buurt heeft behalve de meest vruchtbare gronden ook de waterbron ingepikt. De bewoners demonstreren daartegen, en worden dan keihard aangepakt. Ze filmen dat en dan zie je kinderen en oude vrouwen die geslagen worden. Je ziet de bergen hulzen van traangasgranaten die op de demonstranten worden afgevuurd. Je voelt de onmacht, het wantrouwen en de uitzichtloze situatie.’

Rotem Nor, een jonge Israëliëse gids geeft uitleg over het gebied rondom Ma'ale Ademin.

› **Julie hebben in zeven dagen veel plekken bezocht en veel mensen gesproken. Wat is je het meest bijgebleven?**

‘Twee dingen. Het eerste wat me ontzettend raakte is ons bezoek aan een Israëliëse militaire rechtbank, waar kinderen terechtstaan voor stenengooien. Dan zie je jongens die al 2 maanden in gevangenschap zitten, dan pas voor het eerst een rechter zien, en in de rechtszaal ook voor het eerst weer hun ouders zien. Ze worden onder druk gezet om maar toe te geven, want dan hoeven ze nog ‘maar’ 8 maanden de gevangenis in. Het gaat hier om kinderen van 13 en 14 jaar. Wat is normaal leven hier ontzettend ver weg. Wat kun je die kinderen nou voor toekomst bieden? Dat raakt je diep.

Het tweede is iets positiefs, reden voor hoop. Er staat een nieuwe generatie op, die de straat opgaat om te pleiten voor vrede en samenwerking. Een nieuwe generatie jongeren, die zegt: dit moet anders, en we zullen aan de slag moeten.’

› **Wat moet er dan gebeuren?**

De zogenoemde ‘tweestatenoplossing’ moet een impuls krijgen. Het zou heel goed zijn als Nederland het lef had om Palestina als staat te erkennen. Israël zit ook met een probleem: ze willen een democratische, joodse staat zijn. Als het hele gebied, inclusief bezette gebieden, één staat wordt, dan zitten ze met een meerderheid niet-joden. Dan is het snel gedaan met het specifiek joodse karakter van de staat. Tenzij ze een soort apartheidsregime instellen, waarbij Palestijnen geen stemrecht meer hebben of zo. Maar dan is Israël niet democratisch. Dus als Israël graag een democratische, joodse staat wil zijn, is de tweestatenoplossing het enige alternatief.’

Op de SP-website staat een dagboek van de reis. Te vinden op www.sp.nl/dossier onder Internationale Zaken.

tekst Diederik Olders
foto Guido van Leemput

SOLIDAIR VERZET

Langzaam wordt steeds meer mensen duidelijk hoeveel schade het kabinet-Rutte aan het aanrichten is. Het verzet tegen rechts bleef echter gefragmenteerd. Het begon eind vorig jaar met sporadische demonstraties; afgelopen lente en zomer werd het drukker en drukker op het Plein in Den Haag. Maar de solidariteit groeit: 'Er gebeurt iets in de samenleving.'

Tijdens de cultuurdemonstraties eind juni liet Emile Roemer al doorschemeren dat volgens hem het verzet maar eens gebundeld moet worden: 'Laten we de handen ineenslaan. Niet allemaal voor de eigen zaak, maar 1 voor cultuur!' Ondertussen verschenen er bij thuiszorgdemonstraties in Haarlem mensen van de openbaarvervoerbedrijven uit de grote steden, die zich solidair verklaarden met de thuiszorgwerkers. De ov-medewerkers werden op hun beurt getraakteerd op solidariteit van schoonmakers, toen zij zelf staakten.

'Het is ook in ons belang'

Christine Monk-Simon is een van de schoonmakers die tijdens de staking van de Rotterdamse RET haar solidariteit betuigde. Zij is een van de gezichten van de succesvolle schoonmakersacties in 2010. Monk-Simon: 'Wij zijn als schoonmakersvakbond zelf bezig met acties voor onze arbeidsvoorwaarden. We willen betere reiskostenvergoeding bijvoorbeeld. Ook voeren we actie tegen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, dat schoonmaakwerk zo goedkoop inkoopt dat dat wel ten koste móét gaan van de schoonmakers. Maar wij

zien ook dat de chauffeurs tegen dezelfde dingen aanlopen. Chaos door de invoering van marktwerking, en de werknemers zijn de dupe. Dat kennen de schoonmakers wel. En: veel schoonmakers zijn afhankelijk van busvervoer om bij hun werk te komen. De bezuinigingen op de stedelijke ov-bedrijven maken dat veel buslijnen verdwijnen. We steunen de chauffeurs dus niet alleen omdat we solidair zijn; het is ook in ons belang.' De schoonmakersvakbond heeft ook actie gevoerd tegen het pensioenakkoord. Monk-Simon: 'We hebben vakbondsleden opgeroepen om tegen het akkoord te stemmen.'

Emile Roemer bezoekt de actievoerders van Terug naar de Bossen.

Roemer: 'Acties zoals deze zullen hopelijk een sneeuwbal van maatschappelijk verzet teweegbrengen die niet te stuiten is.'

En er is nog veel meer. De bezuinigingen van het kabinet zijn echt asociaal. Dit kan zo echt niet. Ikzelf maak me zorgen of mijn kinderen nog wel kunnen studeren. En de ergste bezuinigingen: in de zorg. Ik werk in een ziekenhuis en ik zie dat de verpleging keihard werkt voor de patiënten. Met steeds minder geld gaat dat steeds minder goed. Verschrikkelijk!

Prioriteiten

De logica van samen optrekken geldt niet voor iedereen. Peter Althuizen is voorzitter van de zeer actieve lerarenvakbond Leraren In Actie (LIA). Volgens Althuizen zijn veel leraren persoonlijk wel solidair met groepen die in verzet komen, maar als organisatie gaan ze niet meedoen aan algemene acties: 'Het is bij ons uitgebreid besproken. Leden, ook bestuursleden, sluiten zich op persoonlijke titel aan bij bijvoorbeeld solidariteitscomités, maar als vakbond is ons ledenbestand te divers wat betreft politieke voorkeur om ons op andere dingen te richten dan op de lerarenbelangen. Nog los van de tijd! Ons kader wordt niet betaald. We staan full-time voor de klas, en hebben er de handen vol aan om daarnaast voor onszelf op te komen.' Op de vraag of groepen mensen zo niet tegen elkaar uitgespeeld worden, zegt Althuizen: 'Dat is waar. Maar als LIA er niet was, dan zouden leraren onderling ook nog tegen elkaar worden uitgespeeld. Leraren zijn sowieso al een moeilijke groep om op de been te krijgen. Voor de duidelijkheid: veel leraren zijn ook woedend over bijvoorbeeld de bezuinigingen op de kunsten. Maar wij moeten prioriteiten stellen. Schoenmaker blijf bij je leest.'

'Er gebeurt iets in de samenleving'

Jan Troost, oud-voorzitter van de Chronisch zieken en Gehandicapten Raad, gaat voorop in het verzet van gehandicapten tegen het kabinetsbeleid. Met de bijzondere actie Terug naar de Bossen vragen hij en zijn strijdmakers aandacht voor de gevolgen van de bezuinigingen. Troost: 'Wij wijzen vooral op de stapeling van maatregelen, het feit dat al die maatregelen bij dezelfde mensen terechtkomen. Het kabinet brengt de maatregelen als salami, plakje voor plakje, maar veel kleine plakjes maken toch een grote

BEZUINIGEN VANWEGE BELASTINGVERLAGING

Vorig jaar juni kwam het Centraal Planbureau (CPB) met het rapport 'Vergrijzing verdeeld' waarin de houdbaarheid van de overheidsfinanciën voor de komende dertig jaar berekend werd. Sindsdien wordt door vrijwel alle politieke partijen aangenomen dat er 29 miljard bezuinigd moet worden om te voorkomen dat Nederland in financiële problemen komt. Opiniemaker en voormalig PvdA-politicus Marcel van Dam leverde al snel in zijn column in de Volkskrant kritiek op die berekeningen. 'De werkelijkheid is dat we 29 miljard moeten bezuinigen vanwege een technische veronderstelling van het CPB in een computermodel.' CPB-onderzoeker Albert van der Horst is een van de auteurs van het rapport: 'We gaan ervan uit dat een dertigjarige anno 2010 een even groot deel van zijn inkomen aan belasting en zorg uitgeeft als een dertigjarige anno 2040. Een tienjarige krijgt evenveel onderwijs en een zeventigjarige evenveel AOW als percentage van zijn inkomen. Vervolgens hebben we onderzocht hoeveel inkomsten en uitgaven de overheid dan heeft, het resultaat is een houdbaarheidstekort van 29 miljard.' Volgens Van Dam zit er een addertje onder het gras: 'Ze verlagen de inkomstenbelasting waardoor een tekort van 29 miljard ontstaat.' Van der Horst erkent dat uitgegaan is van een wijziging: 'Nu worden de belastingschijven jaarlijks aangepast aan de stijging van de prijzen, maar dat is sluipenderwijs een belastingverzwaring.

De lonen stijgen harder dan de prijzen, waardoor op den duur ook een verpleegster 52 procent belasting betaalt. De lage inkomens betalen dan volledig de rekening van de vergrijzing, dat geeft volgens ons geen realistisch beeld van de toekomst.' Van Dam ziet het probleem van die belastingverzwaring niet. 'Als het nu rechtvaardig is dat iemand die door een loonsverhoging van 30.000 naar 40.000 euro gaat een hoger belastingtarief betaalt, is dat over dertig jaar ook rechtvaardig. Als

worst. De laatste dikke plak is de halvering van het geld voor tegemoetkomingen voor gehandicapten en chronisch zieken. Deze groep mensen gaat echt veel meer dan 2 procent koopkracht verliezen.' De actie Terug naar de Bossen vraagt hier aandacht voor. De actievoerders gaan letterlijk het bos in,

foto Suzanne van van de Kerck

ze de belastingtarieven laten zoals ze zijn, ontstaat er geen tekort van 29 miljard.' In de komende Spanning komen Marcel van Dam en Albert van der Horst uitgebreid aan het woord over hun bezuinigingsdiscussie. Over één ding zijn ze het in ieder geval eens: 29 miljard bezuinigen is geen noodzaak maar een politieke keuze. Van der Horst: 'In ons rapport staat ook dat vasthouden aan het huidige belastingsysteem in één klap alle houdbaarheidsproblemen op zou lossen.

Spanning is het blad van het wetenschappelijk bureau van de SP.

Kijk op www.sp.nl/nieuws/spanning

Ontvangt u de Spanning nog niet? Onderaan de genoemde webpagina vindt u informatie over abonnementen.

kampen, weg uit de maatschappij. Troost: 'Veertig jaar geleden woonden gehandicapten in de bossen, buiten de samenleving, vertroeteld door nonnen en broeders. In de jaren zeventig heeft de overheid gezegd: wij nemen die verantwoordelijkheid over, en zorgen ervoor dat deze mensen gewoon

foto Diederik Olders

Christine Monk-Simon (midden) samen met haar collega-schoonmakers tussen de stakende medewerkers van de RET.

mee kunnen draaien in de maatschappij. Dat wordt nu allemaal teruggedraaid. Terug in de tijd.'

Troost merkt dat er veel solidariteit is met hun zaak: 'We hebben een website, www.terugnaarbebossen.nl, waar je een petitie kunt ondertekenen. Dat gebeurt massaal en wat je ook ziet is dat veel organisaties solidair zijn die niks met gehandicapten te maken hebben. Wijkraden, kunstenaars, een organisatie voor seksueel misbruikte mannen: heel divers. Wij zoeken die verbreding ook. De samenleving is veel te veel ingedeeld in hokjes. Allochtonen hier, gehandicapten daar. Maar die hokjes kloppen niet. Iedereen krijgt in zijn of haar leven te maken met handicaps en chronische ziektes, direct of indirect. We moeten samen optrekken en met elkaar nadenken: wat voor samenleving willen we? Wij zijn geen politieke organisatie, maar dat je verbreding moet zoeken is helder. Ik heb het gevoel dat er een klein deel van Nederland heel erg zijn mening naar voren schuift, en dat er een hele grote groep is die het niet eens is met wat er gebeurt. Die laat zich alleen niet horen. Wij trekken met onze acties die mensen over de

streep. Er gebeurt iets in de samenleving.' Roemer: 'Acties zoals deze zullen hopelijk een sneeuwbal van maatschappelijk verzet teweegbrengen die niet te stuiten is.'

'Met zijn allen op het Malieveld'

Ook Louis Rolevink is dagelijks bezig met mensen actief krijgen. Hij werkt bij de Sociale Werkvoorziening in Enschede, zit in de ondernemingsraad en is actief vakbondslid. Rolevink: 'Wij strijden nu tegen wat er op ons afkomt. Ik werk nu al 47 jaar in de WSW. Beschermde werkplekken moeten worden behouden. Ik ben erg bezorgd over de vele mensen die straks geen beschutte werkplek meer hebben. Het is ontzettend belangrijk om het verzet breed aan te pakken. Overal gaat de schaar in. Ik zie voor het speciaal onderwijs ook donkere tijden aankomen. Het onderwijs, de welzijnssector: die moeten allemaal in actie komen. Met zijn allen op het Malieveld in Den Haag! Ik ben lid van GroenLinks, maar werk nu veel samen met SP'ers. We moeten het toch samen doen.'

Allianties en steuncomités

'Op allerlei terreinen wordt nu bezuinigd door de overheid, overal worden mensen

ontslagen en acties gevoerd. Maar als je het over solidariteit hebt, moet je ook de acties samen voeren. Bovendien, eendracht maakt macht', aldus Bea van Raemdock uit Rotterdam. In het dagelijks leven werkt Van Raemdock voor de Rotterdamse cliëntenraad Sociale Zaken en Werkgelegenheid, maar ze is inmiddels ook actief in het comité Alliantie voor Solidariteit. Daarin werkt ze sinds kort met mensen van politieke partijen, vakbonden, organisaties tegen verrijking en voor armoedebestrijding, uit de kunst- en cultuursector en de zorg samen aan acties rondom Prinsjesdag. De alliantie is ontstaan naar aanleiding van een oproep van de fractievoorzitter van SP-Rotterdam, Leo de Kleijn. De Kleijn: 'Ik vond dat gebundeld verzet nodig is. We hebben nu een alliantie van minstens vijftig, heel diverse organisaties. Iedereen is doordrongen van het feit dat verzet van onderop georganiseerd moet worden.'

In Amsterdam is al langer een vergelijkbaar solidariteitscomité actief. Ruim een jaar geleden ontstond daar naar aanleiding van de schoonmakersacties het idee om de handen ineen te slaan. Rob Marijnissen is actief bij

SOLIDARITEITSKETING VOOR SOCIALE WERKPLAATSEN GROEIT SNEL

De Heerlense ketting.

De solidariteitsverklaringen voor de mensen in de sociale werkplaatsen en de mensen met een gesubsidieerde baan stromen binnen. Het kabinet pakt deze mensen keihard aan. De SP verzamelt werkhandschoenen-met-handtekening om er een enorme ketting van te maken; een ketting van solidariteit. Vele SP-afdelingen melden dat mensen zeer enthousiast reageren, en dat de ketting steeds langer wordt.

SP Oss meldt 'honderden' handtekeningen, SP Borne 650, SP Boxtel 150 in anderhalf uur, en SP Moerdijk 300. De SP in Doetinchem telt geen aantallen maar meters en zit al op 40 meter solidariteitsketting. Enthousiaste geluiden uit Tholen, waar de mensen 'grif hun handtekening' zetten, en de handschoenen in een middag 'uitverkocht' waren. Veendam werkt samen met Haren, Menterwolde, Appingedam en Pekela – solidariteit over de gemeentegrenzen heen – en meldt maar liefst 1481 handtekeningen.

De handschoenen bieden ook ruimte voor een boodschap aan het kabinet. Een Rotterdamse dame uit de zorg maakt zich bijzonder boos over de situatie in verpleeghuizen: 'Sluit de heren en dames van het kabinet maar eens enkele dagen op in een verpleeghuis. Dan zullen ze het voelen.' SP Heerlen, waar de actie is begonnen, meldt ook zo'n reactie: 'Onbegrijpelijk dat dit kabinet wil bezuinigen op deze groep mensen, zij worden door dit rechtse kabinet gestraft omdat ze een handicap hebben!' De SP in Groningen koppelt het verzamelen van werkhandschoenen aan een 'opwarmtour' voor een hete herfst vol strijd tegen de kabinetsplannen. Mensen die hun mening opschrijven, krijgen van de Groningers een tomaatensje. De steun voor deze werkhandschoenen-actie is overweldigend en overstijgt partijlijnen. De SP in Amsterdam Nieuw-West weet te vertellen dat 'ook VVD-stemmers' hun handtekening zetten, wat bewijst dat 'de weerstand tegen de bezuinigingen breed gedragen wordt. De succesvolle middag, met honderden sympathisanten, belooft veel goeds voor vervolgcacties van Armoede Werkt Niet in Nieuw-West.' En niet alleen in Nieuw-West!

FNV Bondgenoten, de SP en het Steuncomité Sociale Strijd: 'Toen ook de gemeentereiniging ging staken, kregen we de smaak te pakken. Sindsdien hebben we onze steun betuigd aan onder andere acties bij zorginstelling Cordaan, tegen het gedwongen voor minder dan het minimumloon laten werken van bijstandsgerechtigden en tegen de bezuinigingen op het openbaar vervoer. Door de actievoerders kennis te laten maken met elkaars strijd verbreden we hun ervaringen en zien ze wat je allemaal nog meer

kan doen. We nemen zelf niet het initiatief voor acties, maar gaan in gesprek met de actievoerders en bespreken met hen hoe we het beste kunnen steunen. Bij het openbaar vervoer is het bijvoorbeeld heel belangrijk om duidelijk te maken dat de acties niet alleen om het belang van het personeel gaan. Als samenleving hebben we er ook belang bij dat het openbaar vervoer niet afgebroken wordt, dus hebben we niet alleen geflyerd, maar ook poppodium Melkweg en de Kamer van Koophandel gevraagd de acties te steu-

nen. Zij komen niet op onze vergadering, maar stellen wel middelen beschikbaar en oefenen druk uit op de politiek. Zo brengen we gezamenlijk in de openbaarheid wat er afgebroken wordt, en de actievoerders kunnen daar weer kracht en energie uit putten om door te gaan met hun strijd.'

Er staat in elk geval al een en ander op stapel voor 19 september, de dag voor Prinsjesdag.

tekst Diederik Olders en Jola van Dijk

BINNENVAART IN HET NAUW

‘IK VRAAG ME AF OF WIJ OVER VIJF JAAR NOG VAREN’

Waar slaat de economische crisis harder toe dan in de binnenvaart? Vooral veel kleinere schepen, cruciaal voor het vervoer over water, dreigen te verdwijnen. Oude zekerheden worden afgeschaft en er worden steeds maar nieuwe eisen gesteld.

Scheepswerf ‘De Vlijt’ in Coevorden. Dit is het domein van de dofzwarte scheepsrompen op het droge, de vuistdikke stalen kabels, de snijbranders en de lasapparaten. Hier leggen binnenvaartschepen en jachten aan voor onderhoud en reparaties. Zoals de ms Franto, het motorschip van David Twigt en Sunniva Fluitsma. ‘Tijdens het varen merkte ik een lichte trilling aan de scheepsschroef,’ legt Twigt uit, ‘tijd om ’m eens door te laten meten.’ Al te lang moet die operatie echter niet gaan duren. In Luik ligt een vracht van 230 ton kunstmest op de Franto te wachten. Bestemming: Frankrijk. David Twigt (58) vaart al vanaf zijn derde levensjaar. Zijn bestaan op het water werd enkel onderbroken door school. Ja, er waren goede tijden in de binnenvaart, vertelt hij. ‘Maar nooit langdurig. Soms verdienden de schippers goed, maar dan kwam er altijd weer een mindere periode.’ Maar werden tot voor kort de magere jaren door min of meer vette gevolgd, anno 2011 ziet dat er anders uit. Tal van omstandigheden hebben in de binnenvaart een neergaande spiraal in gang gezet die steeds moeilijker te keren lijkt. Zo zorgde de economische crisis voor een flinke daling in het aantal vrachten, waarna veel schippers zich gedwongen zagen onder de prijs te gaan varen. Daarnaast worden de schippers ge-

confronteerd met nieuwe technische eisen, waaraan met name oudere schepen niet of nauwelijks kunnen voldoen.

Hoe minder kleine binnenvaart, hoe meer vrachtwagens

Voor veel schippers van kleinere, oudere binnenvaartschepen zoals de Franto ziet het er somber uit. En mochten zij de handdoek in de ring gooien, dan heeft dat verstrek-

BIJNA TOT ZINKEN GEBRACHT

In binnenvaartkringen is het een berucht voorval: de bijna-ongeval van de Franto. In de zomer van 2006 wordt het schip op de Westerschelde ingehaald door een groot Duits zeeschip. Dat schip houdt bij die manoeuvre veel te weinig afstand tot de Franto, die niet kan uitwijken. Via de marifoon waarschuwt David Twigt de kapitein van het andere schip, maar die reageert niet. De enorme golfslag van de Duitser overspoelt de Franto, die weliswaar net niet zinkt maar wel een enorme schade oploopt. Sunniva Fluitsma: ‘We kregen weliswaar een vergoeding, maar die vonden wij aan de lage kant. Omdat de schade die zout water op den duur aanricht aan het schip niet aan te tonen is.’ Treffender is de positie van de kleine schipper niet te illustreren.

kende gevolgen. Want de kleinere, ondiepe vaarwegen zijn onbevaarbaar voor de grote schepen; kleine schepen kunnen via de kleine kanalen en waterwegen dus veel meer locaties bereiken. Als de kleine binnenvaart het loodje legt, moet er van en naar de grote vaarwegen alsnog transport over de weg plaatsvinden. Meer vrachtwagens dus.

David Twigt en zijn partner Sunniva Fluitsma lopen op Jolly’s, een soort rubberen klompen speciaal voor de binnenvaart. Makkelijk om aan en uit te trekken en aan dek krijg je nooit natte voeten. Zoals gebruikelijk in de binnenvaart gaat het schoeisel uit voordat de woonkamer van het schip betreden wordt. ‘Woonkamer? Dat noemen wij de roef’, corrigeert Sunniva Fluitsma lachend. Maar die lach verdwijnt al snel als de situatie van de Nederlandse binnenschippers ter sprake komt. Fluitsma: ‘Ik vraag me af of wij over vijf jaar nog varen. Het lijkt wel alsof de kleine binnenvaart niet bestaát, alsof wij zijn opgegeven. Iedereen praat over de economische crisis, en over files. Maar niemand heeft het over ons. We zijn gewoon niet in beeld. Onbegrijpelijk.’ Debet aan veel kopzorgen van kleine binnenvaartschippers is het verdwijnen van de zogenaamde schippersbeurzen. Op deze beurzen boden bedrijven hun vrachten aan en die werden vervolgens tegen vaste verkoopprijzen verdeeld over de schepen. ‘Het werkte net als bij de bakker; wie het eerst komt, het eerst maalt’, zegt David Twigt. ‘Maar iedereen kwam aan de beurt.’ Onder zwaar schippersprotest zijn de beurzen in 1998 afgeschaft en sindsdien is de binnen

vaart overgeleverd aan de bevrachters, de bedrijven die ladingen aanbieden. De vrije markt dus. Volgens Twigt zijn de vrachtprijzen vanaf toen flink gedaald. De huidige crisis versterkt de neerwaartse trend. In het SP-rapport 'De schipper aan het woord' uit 2009 (zie kader) meldden schippers een halvering van de vrachtprijzen als gevolg van de crisis, 20 procent van hen gaf zelfs aan dat een faillissement dreigde. En dat was twee jaar geleden.

Vreemd genoeg ligt het gevaar van een faillissement niet op de loer bij de 'nieuwbouw', de grote, nieuw gebouwde schepen. Fluitsma: 'Die laten ze niet failliet gaan. De staat en de banken steunen die nieuwbouwschepen namelijk.' (De overheid staat met staatsgaranties garant voor veel nieuwe schepen – red.) Wie echter denkt dat de schippers van de grote, nieuwe schepen dus wel gebeiteld zitten, komt bedrogen uit. Het rapport 'De schipper aan het woord' laat zien: hoe groter het schip, hoe groter ook de financiële problemen voor de schipper. 'Die schippers kunnen helemaal niet stoppen; zij zijn lijfeigenen van de bank', aldus Fluitsma. En zo blijft de overcapaciteit op de binnenwateren gehandhaafd, terwijl het vrachtaanbod gedurig achterblijft. Het gevolg is dat schippers van grote schepen genoeg moeten nemen met kleinere vrachten en dus onder hun laadcapaciteit en nog verder onder de kostprijs moeten varen. Plus dat ze daarmee de positie van de kleinere schepen noodgedwongen nog lastiger maken. Het is als grote vrachtwagencombinaties pakketjes laten bezorgen, terwijl de bestelbusjes langzaam uit het straatbeeld verdwijnen. Hoezo inefficiënt?

Nieuwe ruiten en een groter bed veiliger?

Aan boord van de Franto wappert de vlag van de schippersbond ASV: de Algemeene Schippers Vereeniging. In de roef van het schip is het goed toeven. Eigenlijk net zo huiselijk als in een gewoon huis, maar geen enkele woonkamer heeft zo'n magnifiek uitzicht als een roef. Maar als we de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR) moeten geloven, deugt de roef van de Franto niet. Deze organisatie, opgericht in 1815 om de vrije scheepvaart op de Rijn te bevorderen en zetelend in Straatsburg, verkreeg via een verdrag uit 1868(!) het recht om technische eisen te stellen aan binnenvaartschepen. Steen des aanstoots voor de schippers is een nieuw pakket regels waaraan hun schepen moeten gaan voldoen. Voor de Franto betekent dat onder meer dat de roef hoger uitgebouwd moet worden. Foute boel voor David Twigt en Sunniva Fluitsma, want een hogere

roef betekent dat hun schip niet meer onder tal van bruggen in Frankrijk door past. Twigt: 'Daarbovenop komen allerlei nieuwe eisen aangaande het aantal decibellen dat de motor produceert, de manoeuvreer-eigenschappen van het schip en zelfs de ruiten in de stuurhut. Tónnen gaan die aanpassingen per schip kosten. Bovendien geldt: hoe kleiner het schip, hoe moeilijker het is om aan de eisen te voldoen.' Het eisenpakket zou de veiligheid op het water moeten bevorderen, maar uit genoemd SP-rapport blijkt dat veel schippers ernstig twifelen aan hoe bijvoorbeeld het vervangen van de huidige, licht getinte ruiten een bijdrage kan leveren aan de veiligheid. Hetzelfde geldt voor een verplichte verbouwing van het schip omdat het bed volgens de eisen van de CCR net iets te klein is.

'De CCR is een van de oudste commissies in Europa', vertelt Fluitsma. 'De oorspronkelijke doelstelling was het opheffen van blokkades op de Rijnvaart, die vroeger door diverse landen werden opgeworpen. Nu voor die taak eigenlijk geen aanleiding meer is, heeft de CCR kennelijk voor zichzelf een nieuw bestaansrecht bedacht: veiligheid.' Ze vervolgt: 'Er wordt gefluisterd dat grote Duitse rederijen na de val van de Muur druk hebben uitgeoefend op de CCR, omdat ze bang waren voor concurrentie uit bijvoorbeeld Tsjechië, Polen en de DDR. Ze wisten dat schippers uit die landen nooit aan strengere technische eisen zouden kunnen voldoen. Dat die eisen de kleinere binnenvaart hier ook weleens de das om zouden kunnen doen, tja, daar zat men niet mee.'

'Ondertussen klopt Nederland zich op de borst'

Enkele maanden geleden namen Twigt en Fluitsma kennis van het feit dat de Franse premier Sarkozy groen licht gaf voor de aanleg van het kanaal Seine-Noord, een kanaal dat havens als Rotterdam, Antwerpen, Gent, Le Havre en Rouen met elkaar moet gaan verbinden. Het tweetal ervaart die plannen als de zoveelste klap in het gezicht van de kleine binnenvaart. Want nu nog zijn de Franse waterwegen – in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Rijn – veelal niet bevaarbaar voor de grote joekels. Ze zijn het domein van de kleinere schepen. Het nieuwe kanaal zal echter schepen toelaten met een tonnage van ruim 4400 ton, meer dan het tienvoudige van bijvoorbeeld de Franto. Sunniva Fluitsma: 'Als ik Karla Peijs (Commissaris der Koningin van Zeeland en voormalig minister van Verkeer en Waterstaat – red.) hoor zeggen dat dat kanaal nodig is omdat Parijs per schip onbereikbaar zou zijn, dan denk ik: waar heeft ze het over? De kleine

DE SCHIPPER AAN HET WOORD

Emile Roemer legde het kabinet in 2009 een tiental voorstellen voor om de kleine binnenvaart te redden. Deze waren gebaseerd op het rapport 'De schipper aan het woord'. De voorstellen betroffen zaken als de invoer van bodemprijzen, intrekking of herziening van de nieuwe CCR-regels en een stop op garantiekredieten ter financiering van nieuwe schepen. Tot op de dag van vandaag heeft het kabinet niets met die aanbevelingen gedaan.

 Het rapport is te bestellen en te downloaden op: www.sp.nl/service/rapport/

binnenvaart doet niet anders! Als je daarbij bedenkt dat bijvoorbeeld in Noord-Holland de kleine waterwegen voor ons type schip steeds minder bereikbaar worden omdat ze niet meer uitgebaggerd en onderhouden worden, dan is het toch logisch dat onze sector zich in de steek gelaten voelt? Ondertussen klopt Nederland zich op de borst voor de vlootvernieuwing die plaatsvindt en het groeiende aandeel in vloot-tonnage. Maar dat komt allemaal door het aantal nieuwbouwschepen dat op de markt komt. Ondertussen kun je je afvragen hoeveel gezinnen in Nederland er nog van de binnenvaart leven.' Twigt: 'Om je een idee te geven: vroeger voeren er in Frankrijk, België en Nederland zo'n zeventuizend schepen van ons type rond. Nu zijn dat er nog maar driehonderd.'

tekst Rob Janssen
foto Rob Voss

‘HET ERGSTE WAT NOORWEGEN IS OVERKOMEN SINDS DE TWEEDE WERELDOORLOG’

De aanslagen in Noorwegen deze zomer – een bom in Oslo en een moordpartij onder sociaal-democratische jongeren op het eiland Utøya – houden de gemoederen bezig. In Nederland ging de discussie vooral over de link tussen Geert Wilders en de aanslagpleger, de radicaal rechtse Anders Breivik. Maar hoe is het voor de Noren zelf? De Tribune sprak met twee mensen van de Noorse Sosialistisk Venstreparti (de ‘Socialistisch linkse partij’). Dag Seierstad is bestuurslid en adviseur van hun europarlementariërs; Bård Vegar Sohjell is fractievoorzitter van de SV in het Noorse parlement.

› Hoe kijken de Noren terug op deze aanslagen?

Sohjell: ‘Laat ik beginnen met te zeggen dat dit een heel extreme gebeurtenis was. Het ergste wat Noorwegen is overkomen sinds de Tweede Wereldoorlog. En dan ook nog het feit dat er zoveel slachtoffers kinderen waren, jonger dan 18 jaar. Breivik – hij heeft toegegeven, dus we kunnen hem als dader noemen – was misschien gek, dat weten we niet. Wat we wel weten is dat hij een politieke motivering had. Hij viel bewust de regering aan, en de toekomstige politieke leiders van Noorwegen. Hij is erg anti-multiculturalisme en anti-links.’
Seierstad: ‘En geïnspireerd door het idee van ‘Eurabia’, van het idee dat moslims Europa overnemen.’

› Laaft dat idee sowieso in Noorwegen?

Sohjell: ‘Immigratie kwam in Noorwegen later op gang dan bijvoorbeeld in Nederland. Zo’n 9 procent van de bevolking heeft een

buitenlandse achtergrond. Maar met slechts 100.000 moslims en wat we weten over de bevolkingsontwikkeling zal er nooit een moslim-meerderheid komen. Dat is dus puur theoretisch. Wat integratie betreft is Noorwegen op sommige punten goed bezig,

op andere punten kunnen we leren van andere landen. We hebben een goed onderwijsstelsel; iedereen heeft goede kansen om zich te ontwikkelen. Maar omgaan met religieuze vrijheid en acceptatie is nieuw voor ons; misschien goed om te weten dat Noorwegen nog steeds een staatsgodsdienst heeft, het lutheranisme.’

› Breivik denkt dat hij deel is van iets groters.

Seierstad: ‘Het onderzoek is net gestart en

duurt nog zeker een jaar. Op basis van wat er naar buiten komt lijkt het erop dat hij niet echt een sociaal persoon was, weinig kennissen en vrienden. Maar dat is allemaal nog speculatie. Wel kun je zeggen dat er mensen in Noorwegen zijn die zijn ideeën delen.’
Sohjell: ‘Net als in de rest van Europa. Maar dat is niet hetzelfde als zeggen dat deze mensen verantwoordelijk zijn voor de acties van Breivik. De les is: we moeten meer dan voorheen dit soort ideeën confronteren met feiten en argumenten.’

› De Noren reageerden erg rustig en waardig.

Seierstad: ‘Wij waren ook verbijsterd over de enorme uitingen van medeleven en de enorme aantallen mensen die de straat op gingen. Ik woon in Lillehammer. Volgens de media gingen daar 15.000 mensen de straat

‘Noren zijn niet zachtaardiger dan andere mensen’

op – met een bevolking van 20.000.’

Sohjell: ‘Het is natuurlijk niet zo dat Noren zachtaardiger zijn dan andere mensen. Maar de reacties van de minister-president Jens Stoltenberg, (‘Het Noorse antwoord op geweld is meer democratie, meer openheid en grotere politieke participatie’) en de jongeren die het bloedbad overleefden, deden veel voor een goede sfeer. Ik denk ook dat de Noorse samenleving zo’n reactie mogelijk maakt; kleine klasseverschillen, beleid dat solidariteit bevordert, vertrouwen in de politiek.’

› Heeft dit Noorwegen veranderd?

Sohjell: ‘Dat is aan ons. Het verdriet zal blijven, maar het kan ons ook helpen toleranter en democratischer te worden.’
Seierstad: ‘Wat al meteen is gebeurd, is dat heel veel jonge mensen zich bij politieke partijen en hun jongerenorganisaties hebben aangesloten. Zij zeggen op televisie: nu is de tijd om politiek actief te worden.’

Dag Seierstad en Bård Vegar Sohjell.

tekst Diederik Olders
foto Suzanne van de Kerk

LINKSVOOR **‘OM DE WERELD TE VERBETEREN HOEFT M’N GEZICHT NIET IN HET NIEUWS’**

De 26-jarige Bianca van Kaathoven uit Eindhoven werkt als activiteitenbegeleider met verstandelijk gehandicapten. In 2003 liep ze voor het eerst mee in demonstraties, onder andere tegen de oorlog in Irak. Omdat ze ook echt iets wilde veranderen, sloot ze zich aan bij de SP. Sinds enkele maanden is ze een bekende Eindhovenaar, als SP-woordvoerder over het reddingsplan voor voetbalclub PSV.

tekst Jola van Dijk
foto Karen Veldkamp

› **Je bent nu 5 jaar gemeenteraadslid.**

‘De charme van gemeentepolitiek is dat je kunt meebeslissen over wat er bij jou in de buurt en stad gebeurt. En je hebt heel veel contact met de mensen waar het om gaat.’

› **Hoe was het om woordvoerder PSV te zijn?**

‘Leerzaam, iedereen had een mening over het reddingsplan van de gemeente om PSV met 48 miljoen euro te steunen. Wij kregen ook veel reacties, omdat we er uitgesproken op tegen waren. PSV is een bedrijf dat zichzelf financieel in de nesten heeft gewerkt. Daar hoeft de overheid niet voor op te draaien.’

› **Veel in het nieuws geweest?**

‘Heel veel. Maar daarvoor zit ik niet in de raad, hoor! Ik wil de wereld beter maken en daarvoor hoeft m’n gezicht niet in het nieuws.’

› **Heb je politieke ambities?**

‘Beter worden in wat ik nu doe en er voor zorgen dat de SP-afdeling in Eindhoven sterk blijft.’

› **Heb je nog tijd voor hobby’s?**

‘Ja hoor! Ik doe aan voetbal, ik hou van muziek en van bourgondisch leven: lekker eten met een borreltje erbij en goede gesprekken. Of bijvoorbeeld een keer met m’n vriendin ’s nachts naar Scheveningen gaan om de zon op te zien komen.’

› **Wat haalt de kapitalist in je naar boven?**

‘Boeken, vooral van en over vrouwen. Als ik in een boekenwinkel kom, is de kans klein dat ik zonder boek wegga.’

TWINTIG JAAR GEËIST TEGEN ASBEST-BARONNEN

Franse actievoerders tonen solidariteit tijdens het Eternit-proces in Turijn.

In het Italiaanse proces tegen Etex, de Italiaanse divisie van asbestmultinational Eternit, is twintig jaar gevangenisstraf geëist tegen de eigenaren van het concern. Volgens de officier van justitie waren zij op de hoogte van de gevaren van asbest, maar vertikten ze het om veiligheidsmaatregelen te treffen voor de werknemers.

'Dit is een heel belangrijk moment in onze strijd voor asbestslachtoffers en hun nabestaanden. Het is voor het eerst dat topmensen van het Eternit-concern ter verantwoording worden geroepen in een strafzaak.' Dat zegt Bob Ruers, advocaat van het Comité Asbestslachtoffers. Volgens Ruers, tevens SP-senator, genoten asbestproducenten tot nu toe 'totale straffeloosheid als het op welzijn van de arbeiders aankomt' (zie Tribune mei 2011). Met de eis tegen de Eternit-eigenaren zou daar nu wel eens een einde aan kunnen komen.

Officier van justitie Guarniello hield begin juli tijdens de vijftigste zitting van het proces de Zwitserse miljardair Stephan Schmidheiny en de Belgische baron Jean-Louis Cartier de Marchienne verantwoordelijk voor de dood van meer dan tweeduizend mensen in Italië. Daarbij gaat het om voormalige werknemers en om inwoners van steden

waar Eternit Italië fabrieken had. Ook worden genoemde heren beschuldigd van het opzettelijk veroorzaken van een ecologische ramp.

Ruers trad tijdens het proces op als adviseur van Sergio Bonetto, de advocaat van de Italiaanse slachtoffers. Bovendien werd het boek 'Het Asbestdrama', dat Ruers samen met het Wetenschappelijk Bureau van de SP schreef, veelvuldig geraadpleegd in Turijn.

'In Nederland nu de verjaringstermijn opheffen'

Maar is het niet vreemd dat een dergelijke doorbraak in Nederland vooralsnog uitblijft? Immers: voor asbestslachtoffers in ons land is schadevergoeding het maximaal haalbare. Ruers: 'In Italië geldt een ander rechtsstelsel. Als het om asbestzaken gaat, kennen wij in Nederland een verjaringstermijn. In Italië heb je die niet. Een zaak als

HOF: 'ETERNIT HAD MOETEN WAARSCHUWEN'

Op 9 augustus bepaalde het gerechtshof in Arnhem dat Eternit in het Overijsselse Goor alsnog schadevergoeding moet betalen aan de nabestaanden van Riekje Klein Teeselink, die in 2004 stierf aan asbestkanker. Veel mensen uit de omgeving van Goor plaveiden vanaf 1967 hun erven en paden met asbestpuin dat ze destijds gratis konden afhalen bij Eternit. Het gerechtshof oordeelt nu dat het bedrijf had moeten waarschuwen voor de gevaren van het asbestpuin en vernietigde daarmee een eerdere uitspraak uit 2008. Bob Ruers reageert verheugd: 'Het hof heeft de verjaringstermijn opzij gezet, omdat Eternit de mensen niet gewaarschuwd heeft nadat het die asbest had uitgedeeld. Dat betekent dat veel slachtoffers nu alsnog de mogelijkheid hebben om de asbestproducent aansprakelijk te stellen.'

deze wordt daar niet als een civiele zaak gezien, maar als een strafzaak. In de SP zijn wij momenteel aan het bekijken hoe we die verjaringstermijn in Nederland van tafel kunnen krijgen. Met terugwerkende kracht welteverstaan. Want het is zo onrechtvaardig als wat: in Nederland verjaart een asbestzaak na dertig jaar, terwijl een asbestziekte zich niet zelden pas na dertig jaar openbaart. Dus op het moment dat je ziek wordt, is het meestal al verjaard.' Opmerkelijk: in een civiele rechtszaak legde het gerechtshof in Arnhem onlangs die verjaring naast zich neer (zie kader).

Wereldwijd sterven jaarlijks zo'n honderd-duizend mensen aan asbestziekten. Tegen die achtergrond kunnen de ontwikkelingen in Italië volgens Ruers een 'zeer belangrijk precedent' gaan vormen: 'Als de Eternitbazen veroordeeld worden, betekent dat natuurlijk erkenning voor de duizenden slachtoffers in Italië. Maar het zal ook een signaal zijn voor ondernemers dat het afgelopen is met de houding van: nu de winst en na ons de zondvloed.'

De uitspraak wordt dit najaar verwacht.

tekst Rob Janssen

foto Roberto Caccuri / Hollandse Hoogte

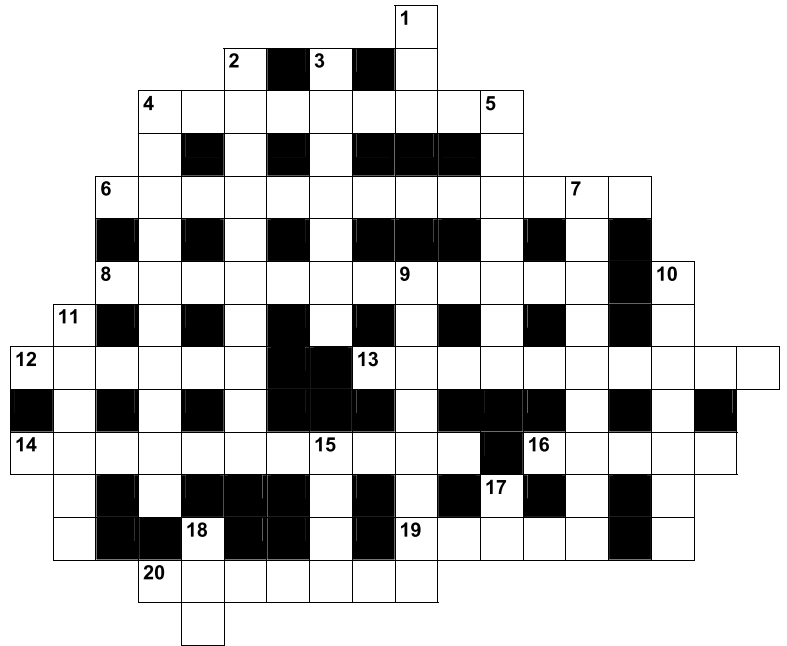
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4 Op elkaar gebonden zijn ze ook op de boterham verleidelijk lekker. (3,2,4 en 9)
- 6 Viervoeter is pronkstuk van de optocht. (13)
- 8 Goed gepolijst. Dat is sluw en listig. (12 en 4,8)
- 12 Geeft zij zoute melk? (6)
- 13 Een zachtaardig karakter...behoorlijk dapper! (10 en 4,6)
- 14 Lichtelijk overdreven advies m.b.t. uw opgepotte geld. (5,2,4 en 11)
- 16 Meisje is naast moeder ook kloosterlinge. (5 en 2,3)
- 19 Vrucht met sinaasappelhuid? (5)
- 20 Moment voor ontbijt, lunch of diner voor een molenaar. (7)

Verticaal

- 1 Noord-Europeaan een doek noemen? Dat vindt-ie beledigend! (3)
- 2 Voor hapjes, drankjes en kamperen aan zee. (10)
- 3 Groeperen doe je bij stukjes en beetjes. (7 en 2,5)
- 4 Ruimte voor plaatselijk onderricht. (10 en 4,6)
- 5 Gelovig amfibie zit hier op de goede weg. (7)
- 7 Gemiddelde jongen verdient doorsnee inkomen. (3,6)
- 9 Zwemvogel aan de wandel. (8)
- 10 Geen jonge Zeeuwse gemeente. (7 en 3,4)
- 11 Het zijn net een stel jonge honden, daar bij de padvinderij. (6)
- 15 Bezoeker kan oa. tof en raar zijn. (4)

- 17 Als voorbeeld is het een bedrijfsvorm. (2, afk.)
- 18 Linksom of rechtsom: die jongen is en blijft loom. (3)

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Opdracht: de bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 - tot op heden onbestaande - woorden onder 'Opgaven'. Uit de origineelste inzendingen kiest de redactie een winnaar.

Opgaven:

1 Negatrend	16 Polderkolder
2 Premiemonster	17 Miniding
3 Foondood	18 Krisiskorting
4 Huisruis	19 Paniekliefde
5 Toppeltrip	20 Inkomensstoornis
6 Klimaatwraak	1 Milieuknoeiers
7 Hersenverzet	2 Overdadigheidsbal
8 Solidariteitskorting	3 Periferiebetuiging
9 Mooikooi	4 Dansarm
10 Mobielpleger	5 Faamprater

OPLOSSINGEN JULI / AUGUSTUS

11	9	7	10	5	13	2	3	12	4	1	8	6
S	C	H	E	R	T	S	F	I	G	U	U	R

1) Bugle; Vuvuzela 2) Kees (van Kooten); (Harry) Mulisch 3) Frederick (Ashton); (Michel) Fokine 4) Lugdunum; (Leptis) Magna 5) Variété; Conference 6) Helmert	(Woudenberg); (Yes) Minister 7) Showboat; Hair 8) Blue (Man Group); (Ziggy) Stardust 9) Actie (Tomaat); Dreigroschenoper 10) Globe (Theatre); (Sydney Opera)	House 11) Boris (van der Ham); (Arnold) Schwarzenegger 12) Kabuki; Commedia (dell'arte) 13) (La) Nuit (Américaine); (All) That (Jazz).

Winnaar van de grote zomerpuzzel 2011: J. Chr. Heydenrijk uit Hoorn

Stuur uw oplossing vóór 27 september naar de puzzelredactie van de Tribune; Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl
Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

